

Rapport

Projectnummer: 51007503

Referentienummer NL21-648800269-10487

Datum: 22-11-2021

Activiteitenplan huismus en vleermuizen voormalige sportkantine Winsum

Toelichting aanvraag ontheffing Wet natuurbescherming

Definitief

Opdrachtgever:
Gemeente Het Hogeland

Verantwoording

Titel	Activiteitenplan huismus en vleermuizen voormalige sportkantine Winsum
Subtitel	Toelichting aanvraag ontheffing Wet natuurbescherming
Projectnummer	51007503
Referentienummer	NL21-648800269-10487
Revisie	D01
Datum	22-11-2021
Auteur	Rietje Klous
E-mailadres	rietje.klous@sweco.nl
Gecontroleerd door	Germ Zeephat
Paraaf gecontroleerd	
Goedgekeurd door	Tim Verver
Paraaf goedgekeurd	

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding en doel	4
1.2	Plangebied	4
1.3	Werkzaamheden en planning	5
2	Ecologische onderzoeken	6
2.1	Inleiding	6
2.2	Resultaten ecologisch onderzoek.....	6
3	Effecten en mitigerende maatregelen	8
3.1	De ontheffing van verbodsbepalingen	8
3.2	Mitigerende maatregelen	8
4	Wet natuurbescherming	9
4.1	Doel van het project.....	9
4.2	Alternatieven / andere bevredigende oplossing	9
4.3	Wettelijk belang	9
4.4	Staat van instandhouding	9

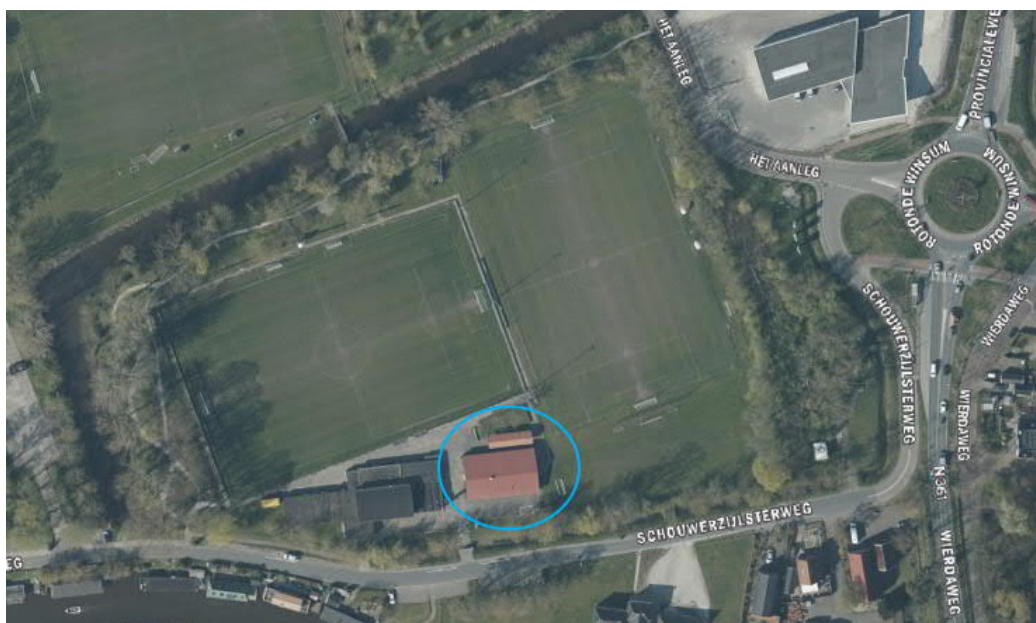
1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

Gemeente Het Hogeland is voornemens een bedrijventerrein waar werken en wonen wordt gecombineerd te ontwikkelen op de locatie van een sportcomplex aan de Schouwerzijlsterweg te Winsum. In het kader van deze ontwikkeling zal ook een inmiddels buiten gebruik gesteld sportkantine worden gesloopt. Om de gevolgen van de werkzaamheden voor de aanwezige flora en fauna vast te stellen is ecologisch onderzoek en vervolgonderzoek naar boomholtes en aanwezige opstallen uitgevoerd (Faunax, juni en september 2021). Uit deze onderzoeken is gebleken dat mogelijk vleermuisverblijfplaatsen en nestplaatsen van huismus in het gebouw van de sportkantine aanwezig zijn. Omdat door de sloop deze mogelijk aanwezige beschermde verblijven verloren gaan moet ontheffing worden aangevraagd van de verbodsbepalingen 'opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, weg te nemen' zoals genoemd in artikel 3.1 lid 2. van de Wet natuurbescherming en het 'beschadigen en vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen' (voor vleermuizen) zoals genoemd in artikel 3.5 lid 4. van de Wet natuurbescherming.

1.2 Plangebied

Het plangebied bestaat uit een voormalige sportkantine die zich aan de zuidkant van voormalige sportvelden aan de Schouwerzijlsterweg te Winsum bevindt. Het betreft een oude bouwkeet die tijdelijk gebruikt is als sportkantine met kleedkamers. Er is geen spouw aanwezig en de ruimte tussen de dakplaten en de muren is volledig dichtgemaakt met pur. In figuur 1.1 is de ligging van de te slopen sportkantine weergegeven met daarnaast een monumentale gymzaal.

Figuur 1.1 Blauw omcirkeld de te slopen voormalige sportkantine, met links daarvan een monumentale gymzaal.

1.3 Werkzaamheden en planning

De werkzaamheden bestaan uit de sloop van de voormalige sportkantine. De sloop zal direct plaatsvinden nadat de ontheffing is verleend.

2 Ecologische onderzoeken

2.1 Inleiding

In 2021 heeft een verkennend natuuronderzoek en vervolgonderzoek plaatsgevonden in een groter plangebied, namelijk de voormalige sportkantine en een deel van de bijbehorende sportvelden (Faunax, juni en september 2021). Voorliggend activiteitenplan beschouwd uitsluitend de sloop van de sportkantine. Ten behoeve van het opstellen van dit activiteitenplan heeft een bronnenonderzoek plaatsgevonden en op 17 november 2021 is, door een ecooloog van Sweco, een veldbezoek gebracht aan de te slopen kantine. De eerder opgestelde rapportages zijn opgenomen in bijlage 1. In de volgende paragrafen worden de resultaten van het veld- en bronnenbezoek beschreven en de relevante resultaten van de rapportages samengevat.

2.2 Resultaten ecologisch onderzoek

Uit de door Faunax uitgevoerde quickscan is gebleken dat het dak van de voormalige sportkantine geschikt wordt geacht voor zowel nesten van huismus als voor vleermuisverblijven (zie figuur 2.1). Of het dak werkelijk in gebruik is voor beschermde verblijfplaatsen is niet onderzocht. Ook het gebouw naast de kantine, een monumentale gymzaal, en een klein elektriciteitshuisje aan de zuidoostkant van de sportkantine zijn potentieel geschikt voor vleermuisverblijven. Deze twee gebouwen zijn vanwege het ontbreken van dakpannen als niet geschikt voor huismus beoordeeld. Het gebied rond de sportkantine is geschikt als foerageergebied voor vleermuizen met verbindingen (vliegroutes) tot andere foerageergebieden. Ook voor huismus is de omgeving geschikt.

Figuur 2.1 Foto uit rapport Faunax met de mogelijkheden voor verblijfplaatsen van vleermuis en nesten voor huismus

Uit het bronnenonderzoek (NDFF, 2016-2020) zijn alleen enkele waarnemingen van gewone dwergvleermuis langs de Wierdaweg en het Winsumerdiep naar voren gekomen. Dit betekent niet dat de soort niet ook langs de ter hoogte van het plangebied bomenrijke Schouwenzijlsterweg kan voorkomen. Elders in Winsum wordt ook gewone dwergvleermuis waargenomen en is een waarneming van laatvlieger bekend. In de ruimere omgeving (tot

maximaal 5 km rond Winsum) zijn naast gewone dwergvleermuis en laatvlieger ook rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis waargenomen.

Uit een eerder locatiebezoek (oktober 2021) binnen in de houten keet is vastgesteld dat er geen spouw aanwezig is. Ook was te zien dat ruimte tussen de dakplaten en de muur volledig is dichtgemaakt, en nog dicht is, met pur om de kantine winddicht te maken.

Tijdens het veldbezoek op 17 november 2021 zijn aan de buitenkant geen mogelijkheden gezien voor vleermuizen om in te vliegen.

Voor huismus zijn op het dak wel mogelijkheden om te nestelen, maar het was niet waarneembaar of hier werkelijk sprake van is of is geweest. De situatie is niet optimaal voor huismus. Het dak is vrij vlak (geringe hellingshoek) en niet erg hoog. De openingen van de dakplaten liggen op een hoogte tussen 2 en 2,5 m. Het gebouw is sinds juni 2020 buiten gebruik waardoor er geen sprake meer is van extra voedsel afkomstig van mensen. Aan de overkant van de Schouwerzijlsterweg staan woningen en andere bebouwing met pannendaken, geschikt biotoop voor voedsel en beschutting en voedselaanbod van mensen. Deze omgeving lijkt geschikter voor huismus, maar dit alles sluit niet uit dat het dak van de te slopen gebouw als nestplaats gebruikt zou kunnen worden door huismus.

3 Effecten en mitigerende maatregelen

3.1 De ontheffing van verbodsbepalingen

Door de in het kader van de geplande ontwikkeling van het sportcomplex tot een bedrijventerrein met wonen en de daar aan voorafgaande sloop van de voormalige sportkantine wordt een gebouw dat in eerste instantie in potentie geschikt is geacht voor beschermde verblijven van vleermuis en huismus vernietigd. Uit nadere informatie is gebleken dat er geen spouw is en geen openingen zijn waardoor vleermuis binnen kan komen. Het is daardoor uitgesloten dat vleermuisverblijven aanwezig zijn en verloren gaan door sloop. Voor huismus is het dak niet optimaal, maar kan aanwezigheid van nestplaatsen onder de golfplaten 'pannen' niet worden uitgesloten.

Er wordt ontheffing aangevraagd van de verbodsbepalingen 'beschadigen en vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen' van vanuit de habitatrichtlijn en vogelrichtlijn beschermde soorten zoals genoemd in respectievelijk artikel 3.5 lid 4 en artikel 3.1 lid 2 van de Wet natuurbescherming.

3.2 Mitigerende maatregelen

Hoewel het gebruik van het gebouw door vleermuizen uit te sluiten is, maar dit niet is bevestigd door een vleermuisonderzoek, zal wel worden wel gemitigeerd. Omdat de omgeving geschikt is voor vleermuizen heeft het ophangen van vleermuiskasten een meerwaarde voor de staat van instandhouding. Deze kasten kunnen worden opgehangen aan (niet te kappen) bomen en aan de monumentale gymzaal naast de te slopen kantine. Deze gymzaal is potentieel geschikt voor vleermuisverblijven. De vleermuiskasten moeten in elk geval geschikt zijn voor gewone dwergvleermuis, die in de omgeving voorkomt. Er wordt uitgegaan van het ophangen van totaal 12 kasten verdeeld over bomen en gymzaal, waarbij voor de exacte locaties de voorschriften uit het kennisdocument gewone dwergvleermuis worden gevolgd (Bij12, juli 2017). Het aantal van 12 kasten is niet gebaseerd op het aantal te mitigeren verblijfplaatsen, omdat er geen verblijfplaatsen verloren gaan. Het is een extra mogelijkheid voor vleermuizen die wordt geboden.

Ook voor huismus worden kasten 12 kasten opgehangen aan de gymzaal en aan bomen. Aangezien het dak van het te slopen gebouw suboptimaal is voor nestplaatsen is de mogelijke aanwezigheid van 6 nesten erg ruim genomen. Bij het vernietigen van 6 nestplaatsen dienen 12 nieuwe nestplaatsen te worden aangeboden. Voor de exacte locaties worden de voorschriften uit het kennisdocument huismus gevolgd (Bij12, juli 2017).

De mitigatie dient bij voorkeur voorafgaande aan de sloop gerealiseerd te zijn, maar uiterlijk eind februari. Vanaf maart kunnen huismussen gaan nestelen en vanaf april komt de winterrust van vleermuizen ten einde en gaan ze naar de zomerverblijven. De sloop is gepland voor de winterperiode (bij voorkeur in december 2021) en zal daarom niet zorgen voor verstoring van broedende vogels. Ook worden geen vleermuizen in winterrust verstoord omdat uitgesloten is dat deze in het gebouw aanwezig zijn.

Om een groene plus te realiseren is het aan te bevelen om in de geplande nieuwbouw van het bedrijventerrein met wonen ook geïntegreerde verblijven voor huismus en vleermuis op te nemen.

4 Wet natuurbescherming

4.1 Doel van het project

Het doel van het project waar de sloop van de voormalige sportkantine deel van uitmaakt, is het realiseren van een bedrijventerrein waar werken en wonen wordt gecombineerd. De versnelde sloop van de voormalige sportkantine is het voorkomen van vandalisme en het kunnen garanderen van de veiligheid.

4.2 Alternatieven / andere bevredigende oplossing

Voor de sloop van de voormalige sportkantine is geen alternatief. Vanwege het grote belang voor een snelle sloop is het wachten op resultaten van onderzoeken die kunnen aantonen of al dan niet sprake is van beschermde verblijfplaatsen ook geen alternatief. De doorlooptijd van een vleermuisonderzoek is ongeveer een jaar. Binnen die tijd kan ook het onderzoek naar nestplaatsen van huismus plaatsvinden. Sloop zou dan met minimaal een jaar moeten worden uitgesteld. Omdat de aanwezigheid van vleermuisverblijven is uitgesloten en het dak voor huismus suboptimaal is, is het uitstellen van de sloop met een jaar gezien de kans op vandalisme en in het geding komen van de veiligheid niet proportioneel.

4.3 Wettelijk belang

Voor ontheffing voor vleermuis en huismus moet één van de onder artikel 3.8, vijfde lid onder b resp. onder artikel 3.3, vierde lid onder b Wet Natuurbescherming genoemde noodzakelijkheden gelden.

Van toepassing op voorliggend project is:

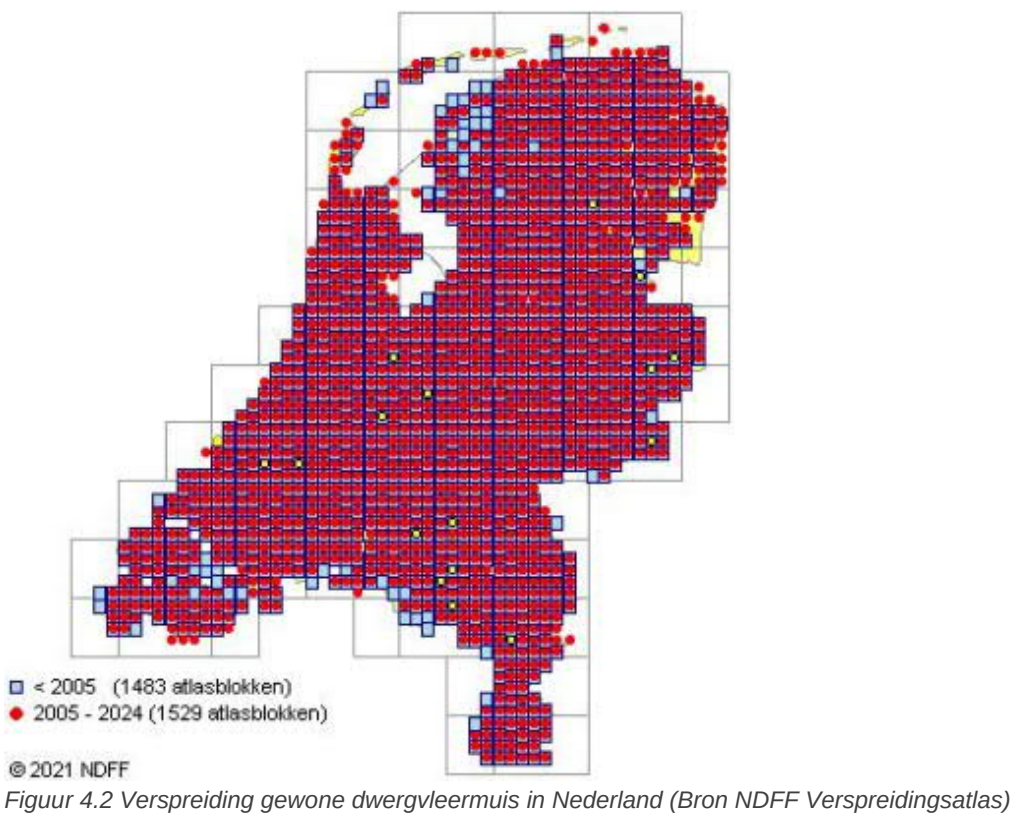
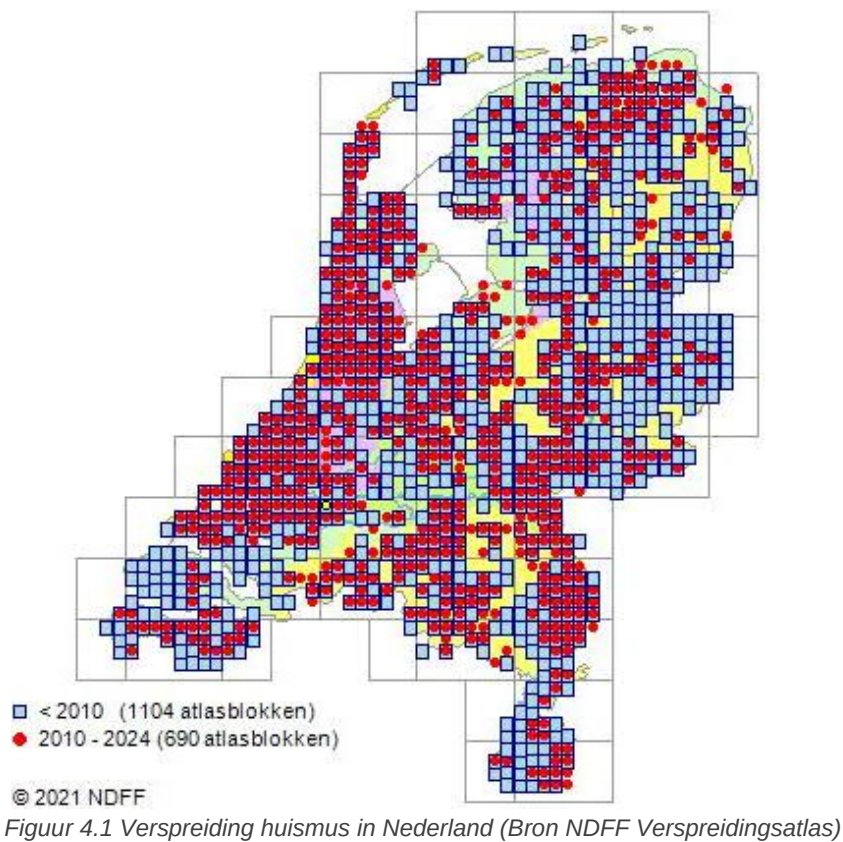
het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid.

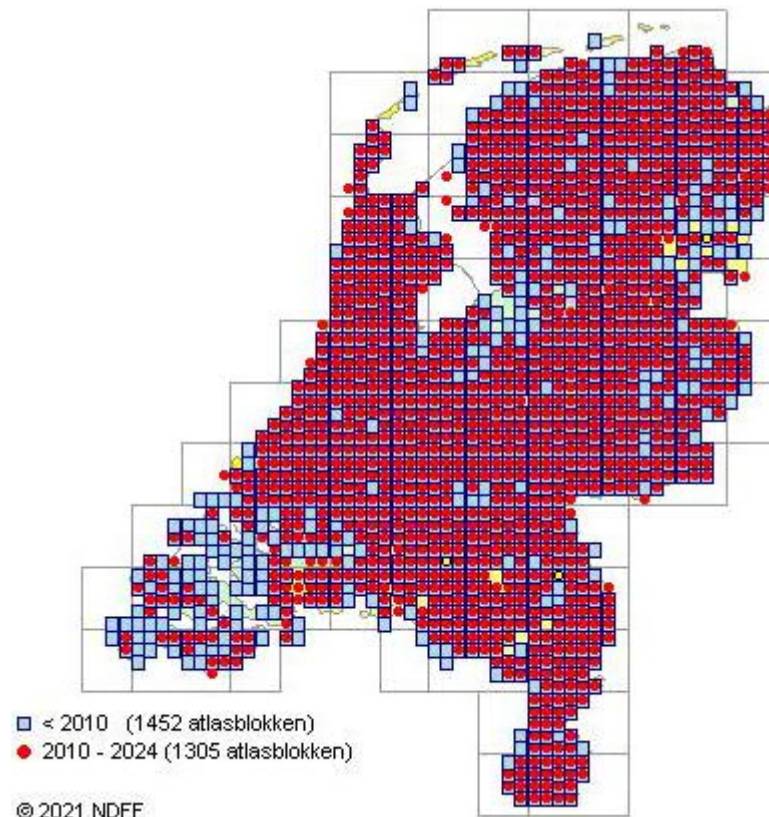
De sportkantine en het omliggende terrein zijn buiten gebruik en bevinden zich in relatief afgelegen gebied met weinig sociale controle. Er bestaat op basis van eerdere voorvallen van vandalisme een redelijk vermoeden van herhaling hiervan. Met de komende jaarwisseling 2021/2022 is dit zeker niet ondenkbaar. Door het houten gebouw tijdig te slopen kunnen ongeregelde heden hier worden voorkomen.

4.4 Staat van instandhouding

De huidige staat van instandhouding in Groningen van huismus is goed en dat geldt ook voor gewone dwergvleermuis en laatvlieger (zie figuren 4.1 t/m 4.3).

Als voorafgaande aan de sloop voor zowel vleermuizen als huismus alternatieve verblijfplaatsen worden opgehangen zo dicht mogelijk bij de te slopen kantine, komt de staat van instandhouding van de soorten niet in het geding en blijft ook de samenhang met de omgeving in stand.

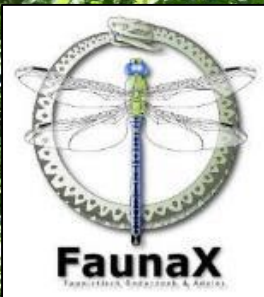
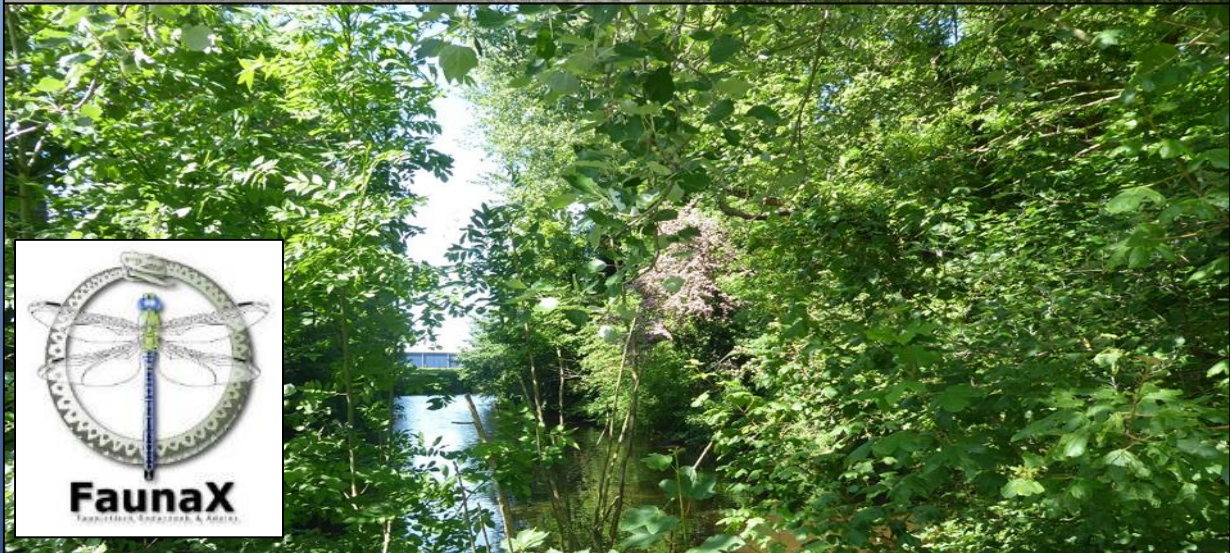

Figuur 4.3 Verspreiding laetvlieger in Nederland (Bron NDFF Verspreidingsatlas)

Bijlage 1 Rapportages natuuronderzoeken

Quicksan Wet natuurbescherming Ontwikkeling Het Aanleg te Winsum

COLOFON

BUREAU FAUNAX

Tijnjedyk 89
8936 AC Leeuwarden
+316 83 77 25 48
info@faunax.nl
www.faunax.nl
Lid van Netwerk Groene Bureaus

Quickscan Wet natuurbescherming Ontwikkeling Het Aanleg te Winsum

Leeuwarden, juni 2021

In opdracht van:
Rho Adviseurs

Uitvoering:
Bureau FaunaX

Veldwerk en rapportage:
Mevr. A. Wieringa

Autorisatie:
Dhr. J. Groen

Foto's voorpagina:
Impressie van het plangebied

**© Bureau FaunaX. Gebruik en overname van gegevens alleen toegestaan met volledige bronvermelding:
Bureau FaunaX (2021). Quickscan Wet natuurbescherming/ Rho Adviseurs/Ontwikkeling Het Aanleg te Winsum.
Rapport 21160. Bureau FaunaX, Leeuwarden.**

Disclaimer: In deze rapportage worden de resultaten van een onafhankelijk onderzoek behandeld. Bureau FaunaX heeft een adviserende rol en spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van het plan waarop dit onderzoek betrekking heeft. Dit onderzoek is zo zorgvuldig en nauwkeurig mogelijk uitgevoerd. Het voorkomen van beschermde soorten is echter onvoorspelbaar. Aan dit rapport kunnen geen rechten worden ontleend. Wanneer deze rapportage, op wat voor manier dan ook, wordt aangepast en/of aangevuld door een partij anders dan Bureau FaunaX, verliest deze rapportage zijn validiteit en geldigheid. Op dit onderzoek zijn onze algemene voorwaarden van toepassing, zoals gedeponneerd bij de Kamer van Koophandel te Leeuwarden.

INHOUDSOPGAVE

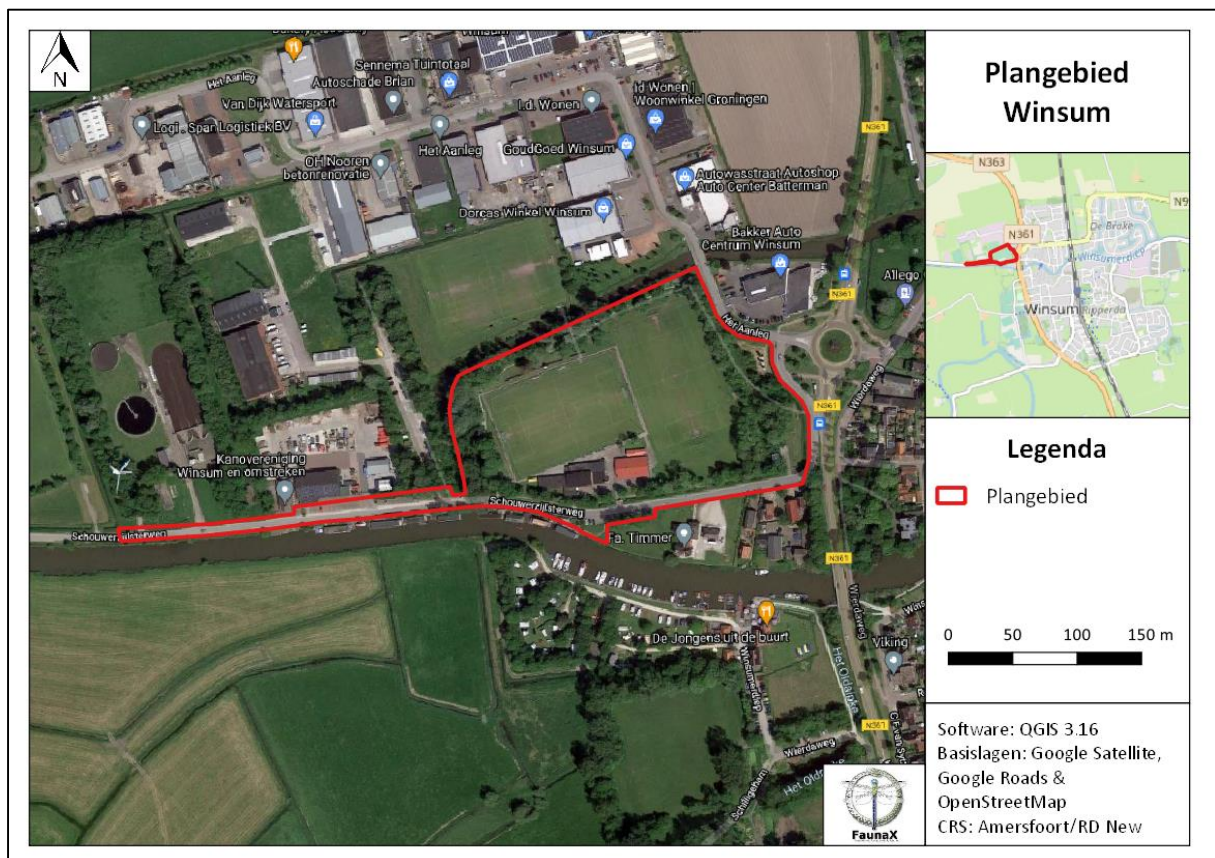
1.	INLEIDING.....	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Doel	2
1.3	Onderzoeksopzet	2
1.4	Karakteristiek plangebied en planvoornemen.....	3
2	RESULTATEN QUICKSCAN	4
2.1	Flora.....	4
2.2	Vogels	5
2.2.1	Jaarrond beschermde vogelnesten	5
2.2.2	Overige (broed)vogelsoorten.....	6
2.3	Zoogdieren	7
2.3.1	Vleermuizen	7
2.3.2	Overige beschermde zoogdiersoorten	8
2.4	Reptielen & amfibieën.....	10
2.5	Vissen	11
2.6	Ongewervelden	11
2.7	Gebiedsbescherming.....	11
2.7.1	Stikstofgevoeligheid	11
2.8	Houtopstanden	12
3	SAMENVATTING EN CONCLUSIES	13
3.1	Overzicht beschermde soorten	13
3.2	Effectbespreking en aanbevelingen.....	13
3.2.1	Algemene broedvogels	13
3.2.2	Jaarrond beschermde boomnesten (roofvogels).....	13
3.2.3	Jaarrond beschermde nesten (huismus)	14
3.2.4	Vleermuizen (verblijfplaatsen)	14
3.2.5	Vleermuizen (vliegroute).....	14
3.2.6	Waterspitsmuis	15
3.2.7	Zorgplicht	15
3.3	Overzicht vervolgstappen.....	15
4	LITERATUUR EN BRONNEN.....	16
	BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING	- 1 -
	Wnb Soortbescherming.....	- 1 -
	Vogels en verstoring	- 1 -
	Vrijgestelde soorten provincie Groningen.....	- 1 -
	Voorwaarden vrijstellingen	- 2 -
	Zorgplicht art 1.11 Wnb.....	- 3 -
	Wnb Gebiedsbescherming	- 3 -
	Natura 2000-gebieden	- 3 -
	Wnb Houtopstanden	- 3 -

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

Voor het gehele gebied 'Het Aanleg' te Winsum (Groningen) is een ontwikkelvisie opgesteld. Binnen fase 1 wordt ter plaatse van de voormalige sportvelden een uitbreiding van het bedrijventerrein Het Aanleg gerealiseerd (figuur 1.1). Tevens is hierin de aanpak en de aanpassing van een deel van de Schouwerzijlsterweg voorzien. De uitbreiding van Het Aanleg is bedoeld voor meer publieksgerichte bedrijven. Ook wordt langs de Schouwerzijlsterweg de realisatie van woon-werk kavels mogelijk gemaakt.

Omdat een deel van bovenstaande maatregelen een ruimtelijke ingreep betreft, dient een toetsing te worden uitgevoerd in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb). Deze toetsing vindt eerst plaats in de vorm van een quickscan gebaseerd op het onderdeel soortbescherming. In het kader daarvan is door Bureau FaunaX een analyse gemaakt van de (mogelijk) binnen de invloedssfeer aanwezige beschermde natuurwaarden. Hierbij ligt de focus op flora en alle diergroepen waarvan redelijkerwijze kan worden verwacht dat beschermde soorten voor kunnen komen in het plangebied. Tevens is een inschatting gemaakt van de eventuele effecten van de voorgenomen plannen op in de omgeving liggende beschermde natuurgebieden (Natura 2000 en NNN/EHS) (onderdeel gebiedsbescherming).

Figuur 1.1. Het plangebied (rood omlijnd) te Winsum Groningen.

1.2 Doel

Deze ecologische beoordeling geeft, voor zover mogelijk, antwoord op de volgende vragen:

1. Komen binnen het plangebied (biotopen van) onder de Wet natuurbescherming beschermde soorten voor?
2. Komen binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden beschermde natuurgebieden voor?
3. Wat zijn de mogelijke effecten van de werkzaamheden op deze beschermde natuurwaarden en -gebieden, zowel tijdens de realisatie als na afloop hiervan?
4. Voor welke soorten en hun leefgebied wordt de wet mogelijk overtreden en in hoeverre kunnen overtredingen vermeden, dan wel verzacht worden?
5. Wat zijn de te ondernemen vervolgstappen met betrekking tot het voorkomen van schade aan beschermde soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden?

Voor het beantwoorden van deze vragen zijn, naast de verzamelde gegevens tijdens het veldonderzoek, ook andere bronnen geraadpleegd. Zie hiervoor de bronnenlijst in hoofdstuk 4.

1.3 Onderzoeksopzet

Soorten

In opdracht van Rho Adviseurs heeft Bureau FaunaX het planvoornemen door middel van een ecologische quickscan getoetst aan de natuurwetgeving. Deze quickscan heeft bestaan uit een bureaustudie en een veldbezoek gebaseerd op ecologisch inzicht (*expert judgement*). Een ecologische quickscan of beoordeling is meestal de eerste stap van ecologisch onderzoek en is bedoeld om een inschatting te maken van de mogelijke effecten op eventueel aanwezige beschermde flora en fauna en/of natuurgebieden binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden. Het veldonderzoek voor deze quickscan is uitgevoerd op dinsdag 8 juni 2021 en vond plaats onder zomerse weersomstandigheden (22°C, windkracht 2, helder). Dit onderzoek bestond uit een visuele inspectie van het plangebied, waarbij is gelet op de aanwezigheid van (of sporen van) beschermde soorten en op de eventuele aanwezigheid van geschikt leefgebied van deze soorten.

Gebieden - Natura 2000

Behalve dat onderzocht wordt welke soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden kunnen voorkomen, wordt ook gecontroleerd of er sprake kan zijn van negatieve effecten op instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden. Dit gebeurt middels een grove analyse op basis van de geplande werkzaamheden en de relevante afstand tot de meest nabij gelegen Natura 2000-gebieden.

Houtopstanden

Onder de Wet natuurbescherming worden ook houtopstanden beschermd. Er wordt gecontroleerd in welke mate er sprake is van kap en of hier een meld- en/of herplantingsplicht aan de orde kan zijn.

Overige gebiedsbescherming

Naast de Wet natuurbescherming zijn er nog meer regelgevingen die ingaan op het beschermen van de natuur in Nederland. Dit zijn veelal provinciale stukken, al dan niet als uitvoeringsorgaan vanuit rijksbeleid. Het gaat hierbij om regelgeving omtrent NatuurNetwerk Nederland/Ecologische Hoofdstructuur, ganzengedoooggebieden en weidevogelgebieden. Deze toetsing stipt kort aan of er sprake kan zijn van een conflict tussen de provinciale regelgevingen en het geplande initiatief.

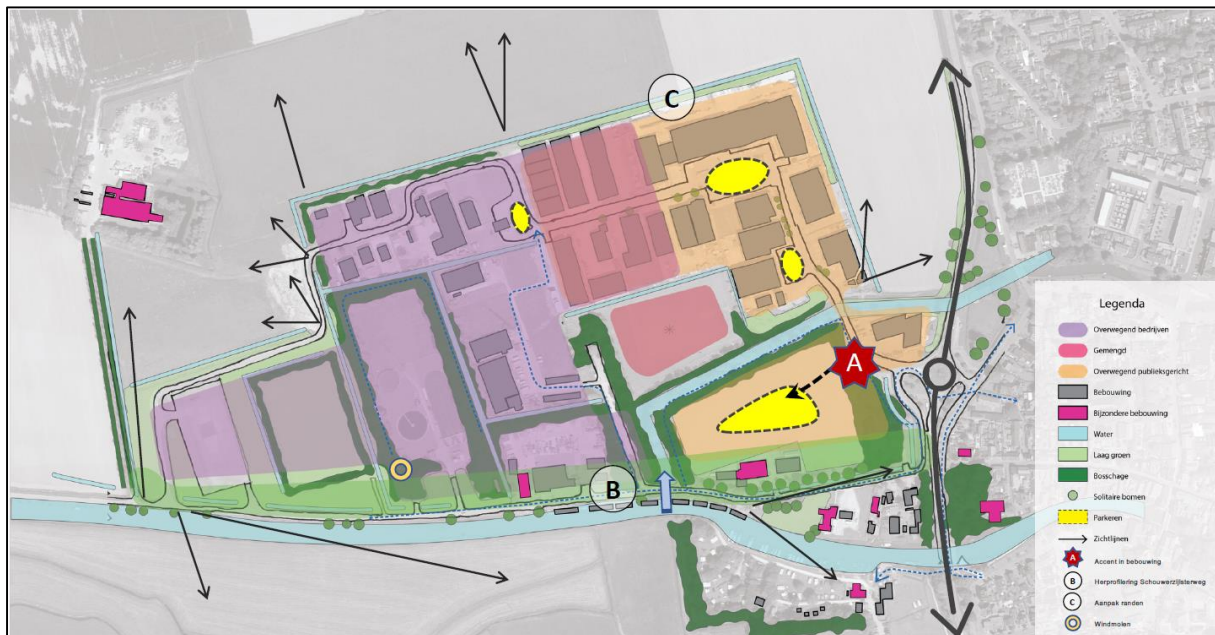
1.4 Karakteristiek plangebied en planvoornemen

Het plangebied bevindt zich noordwestelijk binnen de bebouwde kom van Winsum (provincie Groningen) en bestaat uit sportaccommodaties met sportvelden en gebouwen omringd door groenstroken en waterwegen en de naastgelegen Schouwerzijlsterweg (zie foto's voorpagina). De gebouwen betreffen een karakteristieke stenen sportzaal met ronde daken en een schoorsteen en aangrenzende bergingen, een houten gebouw met een rood zadeldak met gegolfde dakplaten en een stenen gebouw met een plat dak (figuur 1.2). Ten zuiden grenst het plangebied aan het Winsumerdiep. De omgeving van het plangebied wordt gekenmerkt door kleinschalige bebouwing, industrie- en agrarisch gebied doorkruist door sloten.

Figuur 1.2. Impressie gebouwen binnen het plangebied.

Het planvoornemen betreft binnen fase 1 het ter plaatse van de voormalige sportvelden realiseren van een uitbreiding van het bedrijventerrein Het Aanleg (figuur 1.3). Tevens is hierin de aanpak en de aanpassing van een deel van de Schouwerzijlsterweg voorzien. De uitbreiding van Het Aanleg is bedoeld voor meer publieksgerichte bedrijven. Ook wordt langs de Schouwerzijlsterweg de realisatie van woon-werk kavels mogelijk gemaakt. Uitgaande van de conceptvisie (figuur 1.3), blijft met het planvoornemen de karakteristieke sportzaal behouden en blijven de omliggende watergangen en groenstroken met bomen ongemoeid.

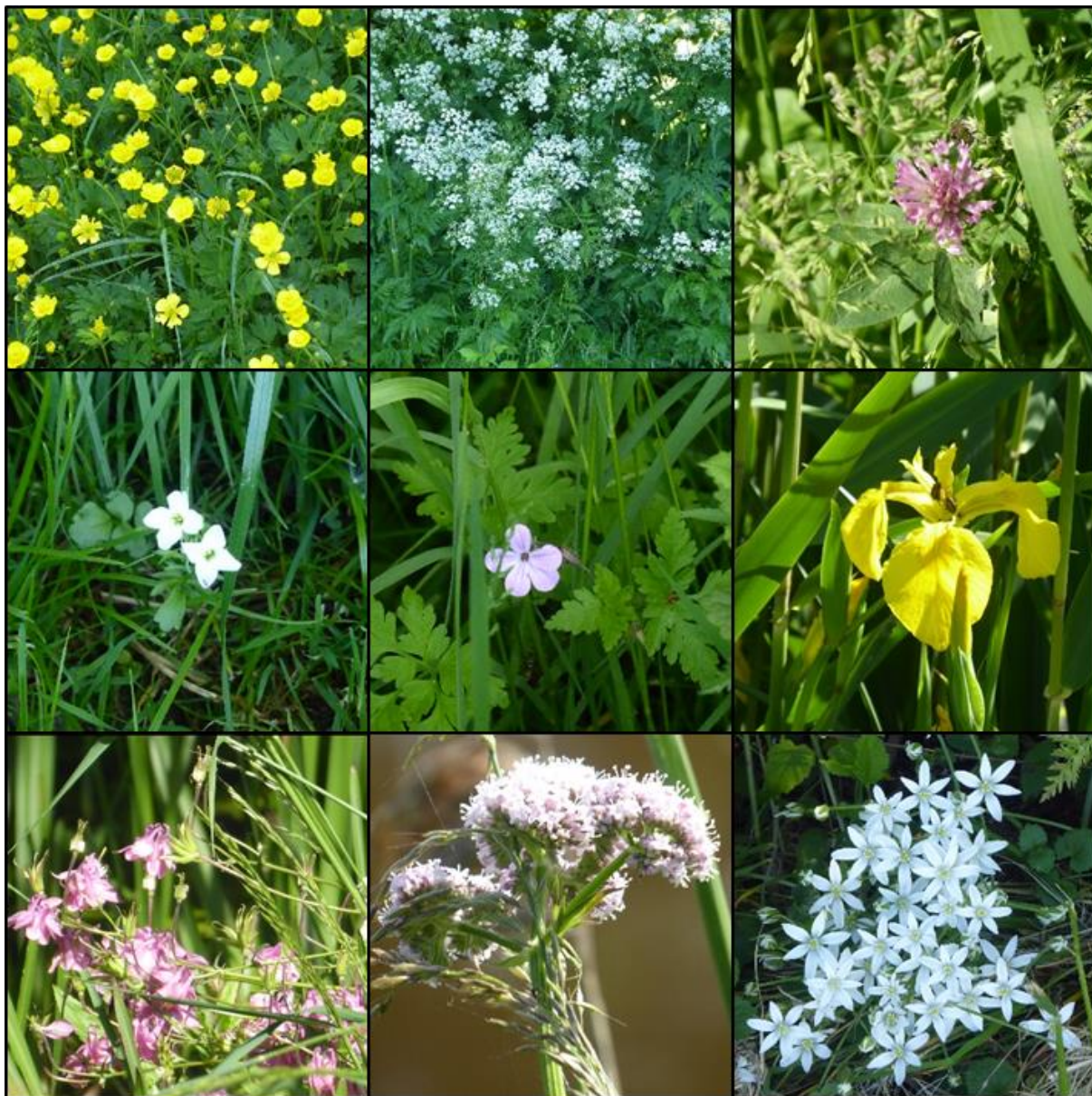

Figuur 1.3. Conceptvisie van Het Aanleg met daarin het plangebied (bron: Rho Adviseurs).

2 RESULTATEN QUICKSCAN

2.1 Flora

Het plangebied wordt gekenmerkt door grasland met soorten zoals onder andere Engels raaigras, scherpe en kruipende boterbloem, ridderzuring, madelief, witte dovenetel, fluitenkruid, smalle en brede weegbree, reukloze kamille, paardenbloem, gewone vogelmelk, melkdistel, pinksterbloem, witte en rode klaver en watervegetatie zoals riet, waterlelie en gele lis (figuur 2.1). Het plangebied is vanwege voedselrijke habitateigenschappen ongeschikt voor beschermde flora en deze zijn ook niet aangetroffen.

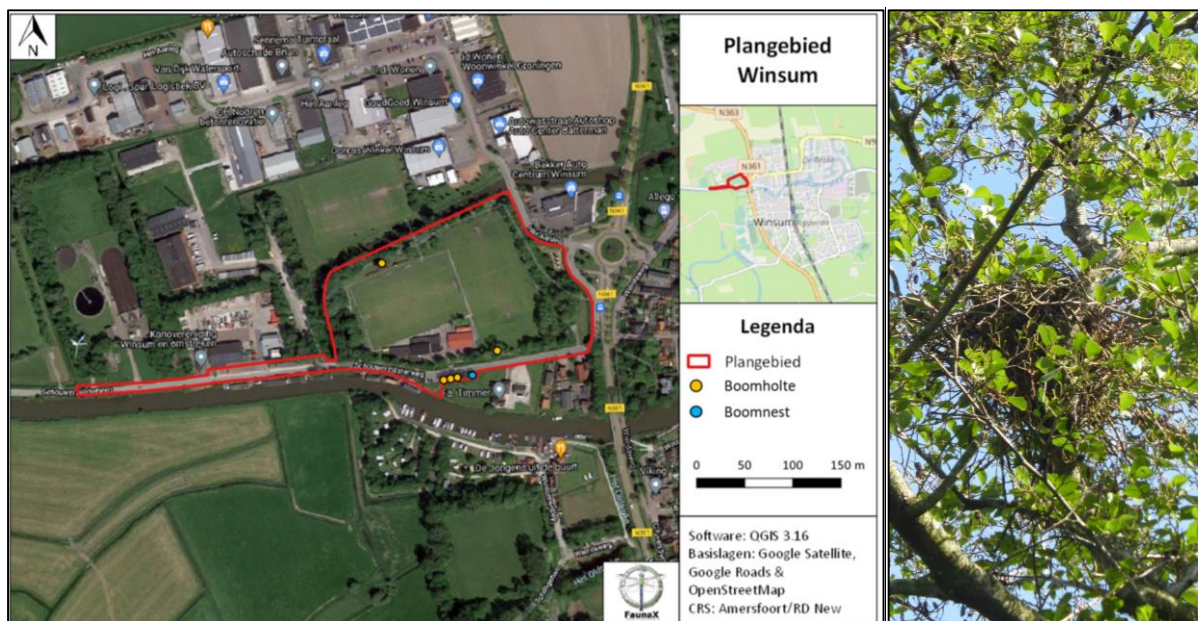
Figuur 2.1. Impressie van de flora in het plangebied.

- Op basis van de waargenomen soorten en de (habitat)eigenschappen van het plangebied is het voorkomen van beschermde plantensoorten uit te sluiten.

2.2 Vogels

2.2.1 Jaarrond beschermde vogelnesten

Nesten van vogelsoorten die jaarrond beschermd zijn bevinden zich over het algemeen in volgroeide bomen en/of bossen, zoals ooievaarsnesten of horsten van roofvogels. Vaak worden oude kraaien- of eksterneesten gebruikt door roofvogels en uilen. De bomen binnen het plangebied zijn gecontroleerd op de aanwezigheid van boomnesten, waarvan er één is aangetroffen in een zwarte els zuidelijk binnen het plangebied (figuur 2.2). Het is op voorhand niet uit te sluiten dat dit een jaarrond beschermd nest betreft. Echter, uitgaande van de conceptvisie (figuur 1.3) zal de boom met het planvoornemen behouden blijven. Negatieve effecten op jaarrond beschermd boomnesten als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden kunnen dan ook op voorhand worden uitgesloten.

Figuur 2.2. Locatie en impressie aangetroffen boomnest binnen het plangebied.

Het plangebied is tevens gecontroleerd op waarden voor jaarrond beschermde nesten van gebouw bewonende soorten zoals huismus, gierzwaluw en kerkuil. Aanwezigheid van kerkuil verblijfplaatsen binnen het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten, aangezien er geen toegangswegen (openingen) zijn waardoor een kerkuil zich toegang kan verschaffen tot de gebouwen. Ook de aanwezigheid van gierzwaluwnesten binnen het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten. De gebouwen binnen het plangebied zijn vanwege de geringe hoogte en/of afwezigheid van nestgelegenheid in de hogere delen van de daken, bijvoorbeeld in de vorm van overstaande nokpannen, ongeschikt voor gierzwaluwen om in te verblijven.

De gebouwen en dan met name het houten gebouw met rode gegolfde dakpannen is qua bouwstructuur wel geschikt voor huismus om te verblijven (figuur 2.3), door de ruimtes onder de gegolfde dakpannen. In tegenstelling tot de gierzwaluw maakt de huismus geregeld gebruik van ruimtes onder de laagste rij dakpannen. Het plangebied biedt daarnaast genoeg dekking in de vorm van struiken om het als functioneel leefgebied voor deze soort te beoordelen. Negatieve effecten van de werkzaamheden op jaarrond beschermde nesten van huismus kunnen daarom niet op voorhand worden uitgesloten.

Figuur 2.3. Broedgelegenheid voor huismus binnen het plangebied.

Ijsvogel

Er is recentelijk een waarneming van de ijsvogel bij de watergang aan de westzijde van de sportvelden gedaan (bron: NDFF). Gezien deze watergang wordt begeleid door relatief hoge oevers is het goed mogelijk dat de soort hier broedt. Ijsvogels worden in Groningen geschaard onder categorie 5, wat betekent dat nesten van deze soort jaarrond beschermd zijn als daar zwaarwegende ecologische redenen voor gelden. In de omgeving zijn veel alternatieven aanwezig in de vorm van hoge oevers langs watergangen waar genoeg foerageergelegenheid aanwezig is. Gezien de betreffende watergang en groenstroken op de oevers, uitgaande van figuur 1.3, met de beoogde werkzaamheden ongemoeid blijven, zal een eventueel nest niet verloren gaan als gevolg van het planvoornemen. Wel is het van belang om negatieve effecten, bijvoorbeeld als gevolg van verstoring, te voorkomen.

- Negatieve effecten van de werkzaamheden op jaarrond beschermde boomnesten kunnen op voorhand worden uitgesloten, mits de aangetroffen boom met boomnest behouden blijft.
- De aanwezigheid van een nesten van kerkuil en gierzwaluw binnen het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten.
- De aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van huismussen binnen het plangebied kan niet op voorhand worden uitgesloten.

2.2.2 Overige (broed)vogelsoorten

Naast de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten is het plangebied ook beoordeeld op waarden voor broedvogels waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn. De nesten van deze soorten zijn uitsluitend beschermd tijdens het broedproces.

Het plangebied biedt mogelijkheden voor diverse soorten broedvogels, langs de slootoevers, in de bomen en struiken binnen het plangebied/ invloedssfeer van de werkzaamheden. Negatieve effecten als gevolg van de werkzaamheden op broedvogels waarvan de nesten alleen tijdens het broedproces bescherming genieten, kunnen daarom niet op voorhand worden uitgesloten.

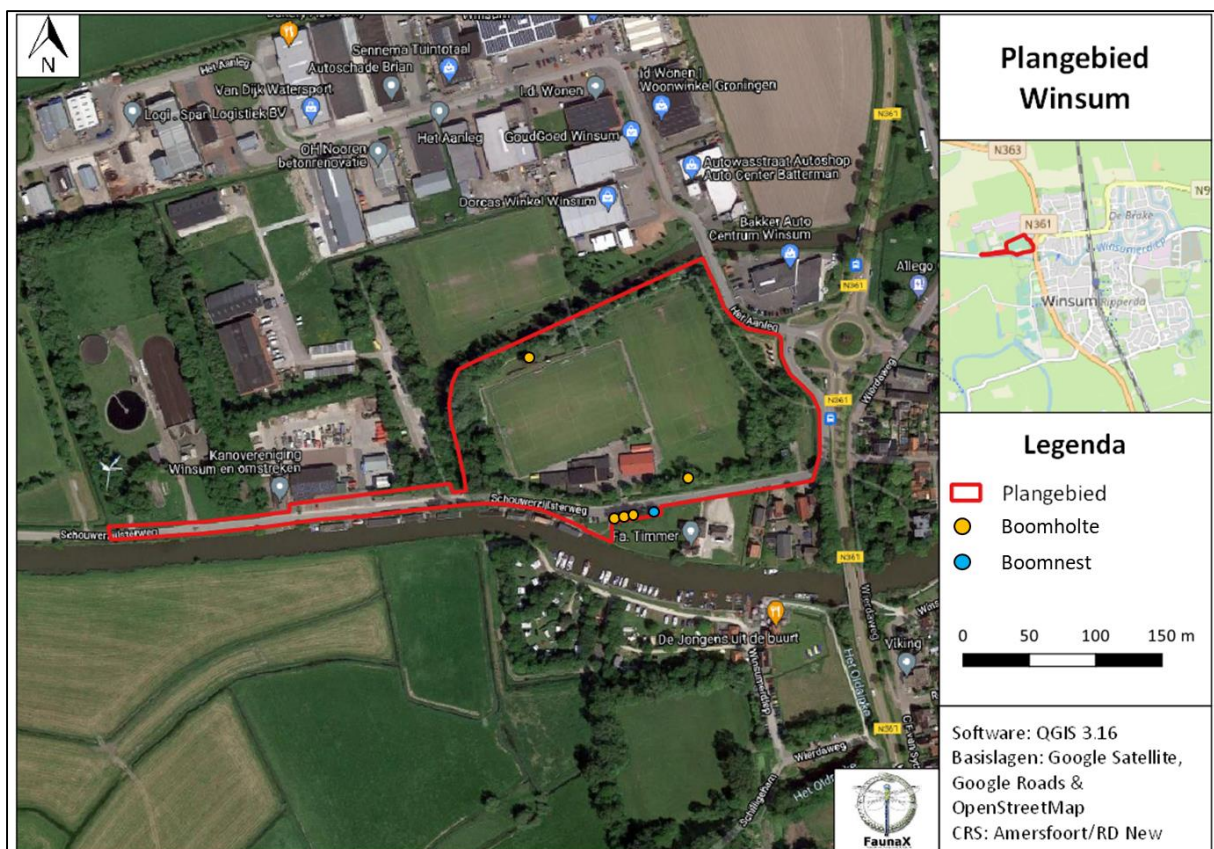
- Er kan niet op voorhand worden uitgesloten dat zich binnen het plangebied/ de invloedssfeer van de werkzaamheden nestplaatsen bevinden van vogelsoorten waarvan de nesten alleen tijdens het broedseizoen beschermd zijn.

2.3 Zoogdieren

2.3.1 Vleermuizen

Het plangebied is tijdens het veldbezoek beoordeeld op waarden voor vleermuizen. Hierbij is de nadruk gelegd op de aanwezigheid van mogelijke verblijfplaatsen. Ook is gekeken of het plangebied onderdeel uitmaakt van essentiële vliegroutes of foerageergebied van vleermuizen.

Vleermuizen verblijven voornamelijk in boomholten of gebouwen, deze elementen zijn beiden binnen het plangebied aangetroffen. Het plangebied betreft enkele bomen met holten die met het planvoornemen binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden zullen vallen (figuur 2.4). In hoeverre de holtes (vooral naar boven) zijn ingerot, bepaalt of deze geschikt zijn als vleermuisverblijfplaatsen. Daarnaast beschikken de drie gebouwen binnen het plangebied over ruimtes in de muur of onder de dakpannen waardoor vleermuizen toegang tot verblijfplaatsen kunnen krijgen (figuur 2.5). Negatieve effecten van de werkzaamheden op vleermuisverblijfplaatsen kunnen daarom niet op voorhand uitgesloten worden.

Figuur 2.4. Het plangebied met de boomholten in kaart.

Figuur 2.5. Mogelijkheden tot verblijfplaatsen voor vleermuizen binnen het plangebied.

Naast verblijfplaatsen van vleermuizen, kunnen ook vliegroutes en/of foerageergebieden van vleermuizen een beschermde status hebben als deze van essentieel belang zijn voor het in stand houden van een verblijfplaats. Als vliegroute worden, afhankelijk van de soort, waterlichamen, bosranden, bomenlanen of gebouwen gebruikt. Het plangebied kan onderdeel van een essentiële vliegroute vormen voor diverse soorten vleermuizen. Zo grenst het plangebied aan het Winsumerdiep, wat als vliegroute tussen verblijfplaats en foerageergebied gebruikt kan worden door soorten zoals de watervleermuis en de meervleermuis (bron: NDFF). Gezien de eigenschappen van deze waterlichamen en de habitatvoorkeur van bovengenoemde soorten, zijn er voor deze watergangen weinig vergelijkbare alternatieven. Indien het Winsumerdiep en aansluitende brede waterpartijen niet in functie achteruitgaan met de beoogde werkzaamheden kunnen negatieve effecten op (essentiële) vliegroutes op voorhand worden uitgesloten.

Het plangebied vormt vanwege de (aangrenzende) waterlichamen, begroeiing en beschutting (voedselaanbod insecten) een geschikt foerageergebied voor vleermuizen. Omdat er in de omgeving vergelijkbare habitats voorkomen, kan op voorhand worden uitgesloten dat het plangebied een essentieel foerageergebied voor vleermuizen betreft. Daarnaast zullen, uitgaande van de conceptvisie (figuur 1.3), de groenstroken met het planvoornemen behouden blijven, waardoor negatieve effecten van de werkzaamheden op foerageergebied van vleermuizen op voorhand kunnen worden uitgesloten.

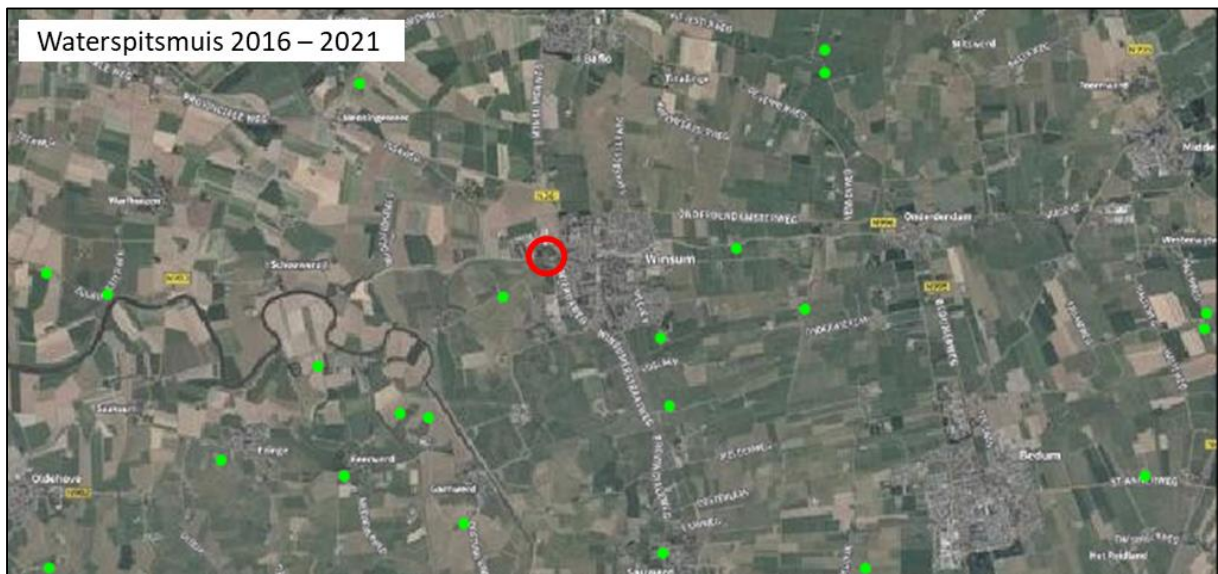
- De aanwezigheid van beschermde verblijfplaatsen en een essentiële vliegroute van vleermuizen binnen het plangebied kan niet op voorhand worden uitgesloten.
- De aanwezigheid van een essentieel foerageergebied voor vleermuizen binnen het plangebied kan op wel voorhand worden uitgesloten.

2.3.2 Overige beschermde zoogdiersoorten

Het plangebied is gecontroleerd op waarden voor overige beschermde zoogdiersoorten. De soorten die op basis van hun verspreiding en habitatvoorkeur redelijkerwijs binnen het plangebied voor kunnen komen zijn steenmarter en waterspitsmuis.

Van waterspitsmuis zijn recente waarnemingen bekend uit de wijde omgeving (figuur 2.6; bron: NDFF). Deze waarnemingen zijn allen van braakbalonderzoek, waardoor de exacte locatie van het voorkomen van de soort niet bepaald kan worden. Echter, het is aannemelijk dat waterspitsmuis in de omgeving van het plangebied voorkomt, aangezien uilen lokaal aan hun voedsel komen en de braakballen rondom Winsum gevonden zijn. Daarnaast is het plangebied met de smalle en bredere watergangen met oevervegetatie en aangrenzende groenstroken als geschikt habitat voor deze soort te bestempelen (figuur 2.7).

Indien de watergangen en groenstroken met de beoogde werkzaamheden ongemoeid blijven, kunnen negatieve effecten van de werkzaamheden op het leefgebied van de waterspitsmuis op voorhand worden uitgesloten.

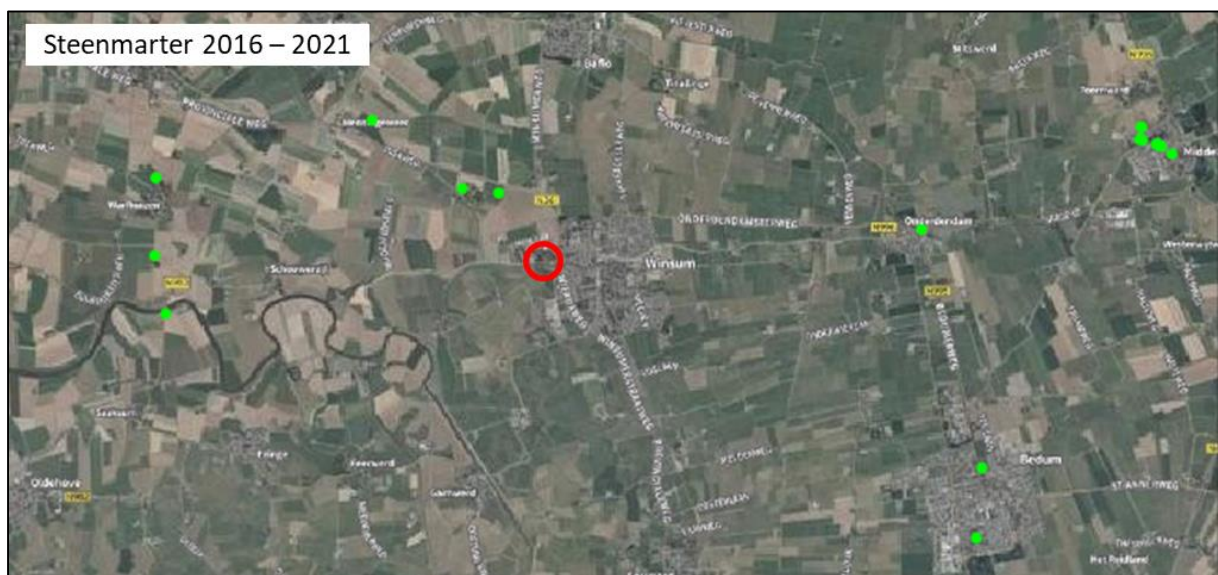
Figuur 2.6. Waarnemingen van waterspitsmuis (stippen) in de omgeving van het plangebied (bron: NDFF).

Figuur 2.7. Impressie waterpartijen binnen het plangebied als habitat voor waterspitsmuis.

Naast waterspitsmuis zijn er ook recente waarnemingen van steenmarter in de omgeving van het plangebied bekend (figuur 2.8; bron: NDFF). Het plangebied is gecontroleerd op de aanwezigheid van sporen van steenmarters, zoals uitwerpselen of prooiresten. Deze zijn echter niet aangetroffen.

Door de afwezigheid van sporen rondom de gebouwen en de afwezigheid van mogelijke toegangswegen tot de gebouwen (zoals gaten in de muur), kan de aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van steenmarters binnen het plangebied op voorhand worden uitgesloten.

Figuur 2.8. Waarnemingen van steenmarter (stippen) in de omgeving van het plangebied (bron: NDFF).

De aanwezigheid van andere beschermde zoogdiersoorten zoals otter, boommarter, das en grote bosmuis binnen de invloedssfeer van de voorgenomen werkzaamheden kan op voorhand worden uitgesloten op basis van verspreidingsgegevens (bron: NDFF) en de afwezigheid van habitateigenschappen zoals geschikte boomholten en andere landschapselementen. Binnen het plangebied kunnen wel andere, lichter beschermde zoogdieren voorkomen, zoals egel en mol. Hoewel deze soorten zijn vrijgesteld voor ruimtelijke ingrepen, dient men zich wel te houden aan de zorgplicht (zie bijlage I).

- Negatieve effecten op leefgebied van waterspitsmuis binnen de invloedssfeer van de voorgenomen werkzaamheden kunnen worden uitgesloten, mits de watergangen en de groenstroken ongemoeid blijven.
- De aanwezigheid van steenmarter binnen het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten.
- In het plangebied kunnen tevens andere 'licht' beschermde soorten voorkomen, zoals egel en mol. Voor deze soorten geldt een provinciale vrijstelling in het geval van ruimtelijke ontwikkelingen, maar geldt wel de zorgplicht (zie Bijlage I).

2.4 Reptielen & amfibieën

Het plangebied is tevens gecontroleerd op waarden voor beschermde reptielen en amfibieën. Op basis van verspreidingsgegevens (bron: NDFF) en habitateigenschappen kan op voorhand worden uitgesloten dat binnen het plangebied beschermde reptielen en amfibieën, zoals heikikker en poelkikker, voorkomen. Deze soorten worden zelden op het kleigrondareaal aangetroffen. Binnen het plangebied kunnen wel andere, lichter beschermde amfibieën voorkomen, zoals bruine kikker en kleine watersalamander. Hoewel deze soorten zijn vrijgesteld voor ruimtelijke ingrepen, dient men zich wel te houden aan de zorgplicht (zie bijlage I).

- De aanwezigheid van leefgebied van beschermde reptielen en amfibieën binnen en vlak buiten het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten.
- Voor andere, licht beschermde, vrijgestelde soorten, zoals bruine kikker en kleine watersalamander geldt de zorgplicht (zie Bijlage I).

2.5 Vissen

Het plangebied is gecontroleerd op waarden voor de in Nederland voorkomende groep beschermde zoetwatervissen. De enige soort die redelijkwijs binnen het plangebied kan voorkomen is de grote modderkruiper. Het plangebied bevindt zich echter buiten het verspreidingsgebied van deze soort (bron: RAVON), welke zelden op het kleigrondareaal wordt waargenomen. Er zijn dan ook geen waarnemingen van grote modderkruipers bekend in de ruime omgeving van het plangebied (bron: NDFF). De aanwezigheid van grote modderkruiper binnen het plangebied kan derhalve op voorhand worden uitgesloten.

- Negatieve effecten op leefgebied van beschermde zoetwatervissen kunnen op voorhand worden uitgesloten.

2.6 Ongewervelden

Het plangebied bevat geen waardplanten of watervegetatie die essentieel zijn bij de voortplanting van beschermde insecten of andere ongewervelden zoals de groene glazenmaker of de gestreepte waterroofkever. Tevens zijn de waterpartijen voor veel van deze soorten te voedselrijk. Op basis hiervan kunnen negatieve effecten van de werkzaamheden op beschermde ongewervelden binnen het plangebied worden uitgesloten.

- Op basis van habitateigenschappen kan worden uitgesloten dat de werkzaamheden negatieve gevolgen zullen hebben op beschermde ongewervelden.

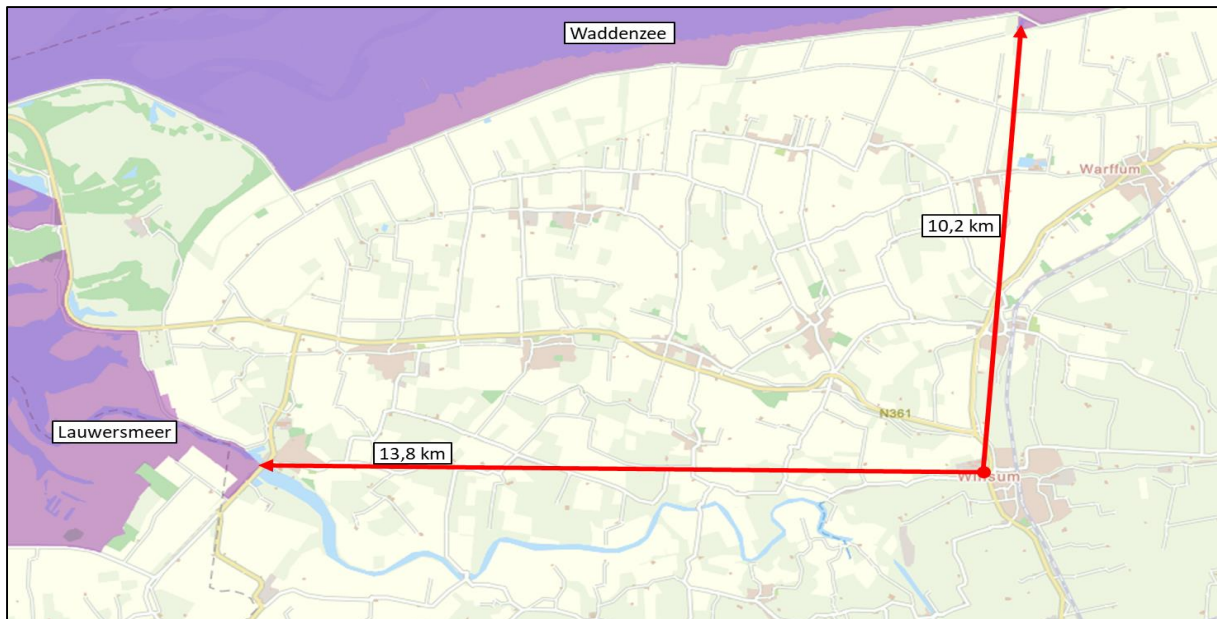
2.7 Gebiedsbescherming

Tijdens de bureaustudie zijn geen vormen van gebiedsbescherming naar voren gekomen die betrekking hebben op het plangebied. Het plangebied valt niet onder het NatuurNetwerk Nederland (NNN, voormalig EHS) of Natura 2000 en is niet aangewezen als weidevogelkansgebied of ganzenfoerageergebied (bronnen: Weidevogelgebieden Groningen & Ganzenfoeragegebieden Groningen).

- Het plangebied valt niet onder de NNN/EHS, ganzenfoeragegebieden of weidevogelgebieden aangesteld door de provincie Groningen. Een toetsing naar een mogelijk conflict tussen gebiedsbescherming en het initiatief is niet van toepassing.

2.7.1 Stikstofgevoeligheid

In de omgeving van het plangebied zijn de volgende Natura 2000-gebieden te vinden: Waddenzee (10,2 km) en Lauwersmeer (13,8 km), zie figuur 2.9. Voor de Waddenzee zijn zowel habitattypen als habitatrichtlijnsoorten aangewezen, zoals permanent overstroomde zandbanken en noordse woelmuis. Tijdens de uitvoering van de voorgenomen werkzaamheden komt er waarschijnlijk extra stikstof vrij door bijvoorbeeld het inzetten van mobiele werktuigen. Deze extra stikstofemissie heeft mogelijk een effect op de voorgenomen gebieden welke zijn aangewezen voor diverse (stikstof)geschikte habitattypen en soorten. Gezien de grote afstand tot Natura 2000-gebieden is het naar ons inzien echter onwaarschijnlijk dat de kritische depositiewaarden (KDWs) van de habitattypen in deze gebieden zullen worden overschreden als gevolg van de werkzaamheden (bron: AERIUS calculator). De provincie Groningen is echter bevoegd gezag in dezen, en bepaalt of het uitvoeren van een AERIUS berekening benodigd is voor de voortgang van dit project.

Figuur 2.9. Natura 2000-gebieden (paars) in de omgeving van het plangebied (rood) (bron: Kaartenkijldoos Provincie Fryslân gebruikt voor Groningen).

- Een Aeries-berekening in het kader van Natura 2000 is naar onze mening niet nodig.

2.8 Houtopstanden

Als er een (deel van een) houtareaal wordt gekapt van meer dan 10 are (1000 m²) of een (deel van een) bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom kan er sprake zijn van een meld- en/of herplantingsplicht. Binnen het planvoornemen worden er, uitgaande van de conceptvisie, geen bomen gekapt. Er is derhalve geen sprake van een meld- en/of herplantingsplicht.

- Er is geen sprake van een meld- en/of herplantingsplicht.

3 SAMENVATTING EN CONCLUSIES

3.1 Overzicht beschermde soorten

In onderstaand overzicht worden de aangetroffen en potentieel aanwezige beschermde soorten en hun beschermingsstatus binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden samengevat. In de Wet natuurbescherming zijn vooral vaste verblijfplaatsen (voortplantingslocaties zoals nesten, holen, kraamkolonies etc.) van belang, maar ook de functionele leefomgeving die vaste verblijfplaatsen in stand houdt. In dit overzicht zijn alleen die soorten opgenomen, waarvoor het plangebied onderdeel vormt van hun leefgebied en/of levenscyclus, en waarop eventueel in de toekomst geplande werkzaamheden van negatieve invloed kunnen zijn.

Tabel 3.1. Overzicht van aangetroffen en potentieel voorkomende beschermde flora en fauna in en rond het plangebied.

Soortgroep	Soort	Aanwezigheid	Art. 3.1	Art. 3.5	Art. 3.10	Vrijgesteld	Advies
Vogels	Algemene broedvogels	Mogelijk	X				Werken buiten het broedseizoen
Vogels (jaarrond beschermde boomnest)	Roofvogels	Mogelijk	X				Behoud boom met nest Anders → nader onderzoek
Vogels (jaarrond beschermde nesten)	Huismus	Mogelijk	X				Nader onderzoek
Vleermuizen (verblijfplaatsen)	Diverse soorten	Mogelijk		X			Nader onderzoek gebouwen en boomholten
Vleermuizen (vliegroue)	Diverse soorten	Mogelijk		X			Voorkom lichtuitstraling Anders → nader onderzoek
Zoogdieren	Waterspitsmuis	Mogelijk			X		Laat waterpartijen en groenstroken ongemoeid Anders → nader onderzoek
Vogels Zoogdieren Amfibieën Reptielen Vissen	Algemeen voorkomende soorten	Mogelijk			X	X	Zorgplicht

3.2 Effectbespreking en aanbevelingen

Het project kan naar ons inzien doorgang vinden binnen de kader van de Wet natuurbescherming, mits men zich houdt aan de hieronder volgende aanbevelingen.

3.2.1 Algemene broedvogels

Het plangebied biedt mogelijkheden voor vogels om te broeden, in de bomen, struiken en rietkragen in en rondom het terrein. Het gaat hier om soorten waarvan nesten alleen beschermd zijn tijdens het broedseizoen, zoals de kleine karekiet. Wij adviseren daarom om de werkzaamheden buiten de broedtijd uit te voeren. De broedtijd loopt grofweg van 15 maart – 15 juli. Er is echter geen standaard voor deze periode. Sommige soorten kunnen eerder of later in het jaar broeden, zo kan de kleine karekiet in september nog jongen hebben. Wat van belang is, is of er een broedgeval is en of er sprake is van wezenlijke verstoring van het betreffende broedgeval. Eventueel kan tijdens de broedtijd gewerkt worden, dit dient dan te gebeuren onder begeleiding van een ecooloog.

3.2.2 Jaarrond beschermde boomnesten (roofvogels)

Binnen het plangebied is een een zwarte es aangetroffen met daarin een boomnest, waarvan niet kan worden uitgesloten dat deze in gebruik is door een roofvogel. Roofvogelnesten genieten jaarronde bescherming. Op basis van de conceptvisie zal deze boom met de beoogde werkzaamheden behouden blijven. Mochten de plannen in de toekomst wijzigen en de boom toch gekapt worden, kan er mogelijk een jaarrond beschermd nest verloren gaan.

Indien de desbetreffende boom met de werkzaamheden gekapt worden, adviseren we nader onderzoek uit te voeren om de aanwezigheid van een jaarrond beschermd boomnest vast te stellen, dan wel uit te sluiten. Dit dient uitgevoerd te worden aan de hand van twee gerichte veldbezoeken in de broedperiode (15 maart – 15 juli). Indien het aangetroffen nest in gebruik is door roofvogels, dient voor de desbetreffende soort een ontheffing te worden aangevraagd. Deze wordt in de regel afgegeven onder de voorwaarde dat er mitigerende en compenserende maatregelen worden uitgevoerd.

3.2.3 *Jaarrond beschermde nesten (huismus)*

Het plangebied biedt broedmogelijkheden voor huismus in het houten gebouw met rode gegolfde dakplaten. De omgeving biedt daarnaast voldoende rustplekken om het plangebied als geschikt functioneel leefgebied voor de huismus te beoordelen. Huismusverblijfplaatsen zijn jaarrond beschermd en kunnen met de beoogde werkzaamheden verloren gaan. Wij adviseren daarom, er vanuit gaande dat het betreffende gebouw (figuur 2.3) gesloopt wordt, nader onderzoek uit te laten voeren om de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van huismussen binnen het plangebied vast te stellen, dan wel uit te sluiten. Dit dient uitgevoerd te worden door middel van twee ochtendbezoeken (conform datumgrenzen SOVON, 1 april – 15 mei). Wanneer er jaarrond beschermde nesten van huismussen binnen het plangebied worden vastgesteld, dient er een ontheffing te worden aangevraagd voor deze soort. Deze wordt in de regel afgegeven onder de voorwaarde dat er mitigerende en compenserende maatregelen worden uitgevoerd.

3.2.4 *Vleermuizen (verblijfplaatsen)*

De in het plangebied aanwezige gebouwen en boomholten binnen het plangebied (figuur 2.4+2.5) zijn geschikt bevonden als vleermuisverblijfplaats. Wij adviseren daarom nader onderzoek naar de aanwezigheid van vleermuisverblijfplaatsen in te slopen gebouwen om vast te stellen of vleermuizen daadwerkelijk in deze gebouwen verblijven. Ook in het geval van renovatiewerkzaamheden kan, afhankelijk van de exacte invulling hiervan, nader onderzoek nodig zijn.

Ook in het geval van de kap van bomen met boomholtes bevelen we nader onderzoek aan. Dit dient te gebeuren aan de hand van vier veldbezoeken verspreidt over de kraam- (15 mei – 15 juli) en de paarperiode (15 augustus – 1 oktober). De onderzoeksmethodiek is vastgelegd in het Vleermuisprotocol, opgesteld door het ministerie van EZ, Netwerk Groene Bureaus en de Zoogdiervereniging. Indien er verblijfplaatsen van vleermuizen worden vastgesteld binnen het plangebied, dient er voor de desbetreffende soort(en) een ontheffing te worden aangevraagd, welke in de regel wordt afgegeven onder de voorwaarde dat er compenserende en mitigerende maatregelen worden uitgevoerd.

3.2.5 *Vleermuizen (vliegroute)*

De aanwezigheid van een essentiële vliegroute voor diverse soorten vleermuizen boven het Winsumerdiep ten zuiden van het plangebied en de hierop aansluitende brede watergang welke het plangebied aan de noordwestzijde scheidt van de omgeving kan niet op voorhand worden uitgesloten. We adviseren om deze watergangen conform de conceptvisie onaangetast te laten en de hoeveelheid lichtuitstraling boven het wateroppervlak van deze watergangen tussen zonsondergang en zonsopkomst gelijk te houden met de huidige situatie. Dit geldt zowel voor de periode van uitvoering van de werkzaamheden als in de uiteindelijke situatie. Wanneer dit niet mogelijk is, wordt nader onderzoek geadviseerd om de aanwezigheid van een essentiële vliegroute vast te stellen, dan wel uit te sluiten. Dit dient uitgevoerd te worden aan de hand van twee bezoeken in de periode 15 mei tot 1 oktober, waarvan één bezoek in de periode 15 mei tot 15 juli uitgevoerd moet worden. Tussen de bezoeken moet een minimale periode van 8 weken zitten.

De onderzoeksmethodiek is vastgelegd in het Vleermuisprotocol, opgesteld door het ministerie van EZ, Netwerk Groene Bureaus en de Zoogdiervereniging. Indien er essentiële vliegroute van vleermuizen wordt vastgesteld binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden, dient er voor de desbetreffende soort(en) een ontheffing te worden aangevraagd, welke in de regel wordt afgegeven onder de voorwaarde dat er compenserende en mitigerende maatregelen worden uitgevoerd.

3.2.6 Waterspitsmuis

De aanwezigheid van leefgebied van waterspitsmuizen in de waterlichamen en oevers binnen en rondom het plangebied kan niet op voorhand worden uitgesloten. We adviseren werkzaamheden aan deze waterpartijen en oevers conform de conceptvisie te vermijden en deze niet aan te tasten. Indien dit niet mogelijk is, adviseren we nader onderzoek uit te voeren. Dit dient uitgevoerd te worden aan de hand van het uitzetten van inloopvallen welke in de periode september – november vijf keer worden gecontroleerd op de aanwezigheid van waterspitsmuizen. Indien leefgebied van waterspitsmuizen wordt vastgesteld, dient er voor deze soort een ontheffing te worden aangevraagd, welke in de regel wordt afgegeven onder de voorwaarde dat er compenserende en mitigerende maatregelen worden uitgevoerd.

3.2.7 Zorgplicht

Er kunnen soorten voorkomen in het plangebied waarvoor een vrijstelling geldt in geval van schade aan deze soorten. Op deze soorten is wel de zorgplicht van toepassing. Deze kan tot uiting worden gebracht door zo te werken dat dieren de kans krijgen om te vluchten naar habitat buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden of dieren (zoals vrijgestelde amfibieën) naar een dergelijke habitat te verplaatsen. Voor de voorwaarden waaraan vrijstellingen moeten voldoen wordt verwezen naar Bijlage I.

3.3 Overzicht vervolgstappen

Het planvoornemen kan zonder bezwaren doorgang vinden binnen de kaders van de vigerende natuurwetgeving, mits aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

- **Broedvogels:** Werken buiten het broedseizoen (grootweg 15 maart – 15 juli). Is dit niet mogelijk? → werken onder begeleiding van een ecooloog.
- **Jaarrond beschermde boomnest (roofvogels):** Behoud de boom met boomnest. Anders → nader onderzoek.
- **Huismus:** Nader onderzoek.
- **Vleermuizen (verblijfplaatsen):** Nader onderzoek indien sloop/renovatie gebouwen en/of kap bomen met holtes.
- **Vleermuizen (vliegroute):** Vermijd werkzaamheden aan brede watergangen en een verhoging van de hoeveelheid lichtuitstraling boven het Winsumerdiep tijdens en na uitvoer van de werkzaamheden, in vergelijking met de huidige situatie. Anders → nader onderzoek.
- **Waterspitsmuis:** Vermijd werkzaamheden aan de waterpartijen en oeverzones in en rond het plangebied. Anders → nader onderzoek.
- **Licht beschermde en vrijgestelde soorten:** naleven van de zorgplicht.

4 LITERATUUR EN BRONNEN

AERIUS Calculator

<https://calculator.aerius.nl/calculator/>

Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters & J.C. Buys (redactie), 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (red), 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. Natuur van Nederland 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

Ganzenfoerageergebieden Groningen

<https://www.arcgis.com/home/webmap/viewer.html?url=https%3A%2F%2Fgeoservices.provinciegroningen.nl%2Fserver%2Frest%2Fservices%2FLandelijkGebied%2FEcologieFloraFauna%2FMapServer&source=sd>

Kaarten provinciale natuurbeheerplannen Bij12

<https://flamingo.bij12.nl/pnl-viewer/app/PNLNatuurbeheerplan>

Kaartenkijkdoos Provincie Fryslân gebruikt voor Groningen

<https://www.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=14fdb7eae5844c479140f89c88abdd3>

Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF)

<https://ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal>

Natura 2000-gebieden Nederland

<https://www.natura2000.nl/gebieden/>

Ravon

<http://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie>

Sovon

<https://www.sovon.nl/nl>

Synbiosis

<https://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase.aspx?subj=n2k&groep=1&id=n2k19&topic=gevoeligheid>

Verspreidingsatlas planten FLORON

<http://www.verspreidingsatlas.nl/planten>

Weidevogelgebieden Groningen

<https://groningen.tercera-ro.nl/MapView/Default.aspx>

Zoogdiervereniging

www.zoogdiervereniging.nl

BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING

De wettelijke bescherming van natuurwaarden valt in grote lijnen uiteen in drie delen: soortbescherming, gebiedsbescherming en houtopstanden.

Wnb Soortbescherming

De Wet natuurbescherming draagt onder andere zorg voor de bescherming van in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. De wet bevat een aantal verbodsbepalingen die ervoor moeten zorgen dat de gunstige staat van instandhouding van alle in het wild levende dier- en plantensoorten zal blijven gewaarborgd.

De Wet natuurbescherming verdeelt beschermde soorten in twee groepen, de Europees beschermde soorten en de nationaal beschermde soorten. De eerste groep bestaat uit strikt beschermde soorten uit de Vogel- en Habitatrichtlijn (art. 3.1 en 3.5). De Vogel- en Habitatrichtlijn zijn richtlijnen van de Europese Unie waarin wordt aangegeven welke diersoorten en welke typen natuurgebieden door de lidstaten dienen te worden beschermd. In de tweede categorie staan de overige (nationaal) beschermde soorten (art. 3.10). Binnen de Wet natuurbescherming vullen Europese en nationale wetgeving elkaar aan. De Habitatrichtlijnsoorten (art. 3.5) genieten een iets zwaardere bescherming dan de nationaal beschermde soorten (art. 3.10). Zo geldt voor de nationale soorten geen verbod op het verstoren, iets wat wel het geval is bij de Habitatrichtlijnsoorten. Ook zijn de belangen waaronder ontheffing aangevraagd mag worden, voor de nationaal beschermde soorten uitgebreider dan voor de habitatrichtlijnsoorten.

Vogels en verstoring

Voor alle inheemse vogelsoorten geldt dat het verboden is om in het wild levende vogels te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, te beschadigen, te rapen of nesten van vogels weg te nemen. Ook is het verboden om vogels opzettelijk te storen. Dit is echter niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Dit kan dus ook tijdens het broedseizoen het geval zijn, als kan worden aangetoond of beargumenteerd dat de verstoring geen negatieve effecten heeft op (de kansen van) het broedsucces. Of dit van toepassing is hangt af van meerdere factoren, zoals de biologie van een soort, de fase van de broedtijd waarin het broedpaar zich op dat moment bevindt (zoals balts, nestbouw, eieren of jongen) en de mate van verstoring. Een ter zake kundige ecooloog kan in voorkomende gevallen bepalen wat wel of niet geldt als wezenlijke verstoring. In aanvulling op bovenstaande wordt er door de provincies een lijst met vogelsoorten gehanteerd, waarvan de nesten jaarrond bescherming genieten. Binnen deze categorie wordt onderscheid gemaakt in soorten met jaarrond beschermde nesten (categorie 1 tot en met 4) en vogels met *mogelijk* jaarrond beschermde nesten (categorie 5).

Vrijgestelde soorten provincie Groningen

Hoewel de Wet natuurbescherming een nationale wet is, kunnen de provincies (als de bevoegde gezagen) soorten aanwijzen die vrijgesteld kunnen worden van de beschermde status, als het gaat om ruimtelijke ontwikkelingen. Tabel 2.1 geeft een overzicht van de via de Verordening Wet natuurbescherming door de provincie Groningen vrijgestelde soorten (zoogdieren en amfibieën). De verordening van de Provinciale Staten van Groningen is te vinden op <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/prb-2016-6952.html>.

Tabel 1. Vrijgestelde soorten Verordening Wet natuurbescherming provincie Groningen.

<i>Zoogdieren</i>	<i>Amfibieën</i>
Aardmuis	Bastaardkikker
Bosmuis	Bruine kikker
Bunzing	Gewone pad
Dwergmuis	Kleine watersalamander
Dwergspitsmuis	Meerkikker
Egel	
Gewone bosspitsmuis	
Haas	
Hermelijn	
Huisspitsmuis	
Konijn	
Ree	
Molmuis	
Ondergrondse woelmuis	
Rosse woelmuis	
Tweekleurige bosspitsmuis	
Veldmuis	
Vos	
Wezel	
Woelrat	

Voorwaarden vrijstellingen

Zoals gezegd zijn de vrijstellingen onder het bevoegd gezag van de provincie Groningen, en zijn hiermee geen onderdeel van de Wet natuurbescherming zelf. De provincie heeft de soorten zoals die genoemd zijn in bovenstaande tabel niet zonder meer vrijgesteld, hier zijn voorwaarden aan verbonden. Ten eerste is het van belang dat er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is. Ten tweede gelden de vrijstellingen, niet in alle situaties. Deze zijn alleen van toepassing als de geplande werkzaamheden onder één van de volgende noemers vallen:

- a. in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- b. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- c. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- d. in het kader van bestendig beheer en onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied.

Ten derde is een aantal specifieke voorwaarden opgesteld (Bijlage I van de Verordening). Hierbij geldt dat indien sprake is van vangen of doden, alleen gebruik mag worden gemaakt van de in de verordening genoemde middelen en methoden. Dit is vooral van toepassing bij de vrijgestelde zoogdieren. Indien deze in winterslaap zijn en ze worden gevangen, dan moet alles er aan gedaan worden om ervoor te zorgen dat de overlevingskansen niet worden verminderd als gevolg van het vangen en verplaatsen. Voor amfibieën is het belangrijk te vernemen dat indien deze in winterslaap zijn, het niet is toegestaan ze te vangen (en verplaatsen).

Indien bovengenoemde soorten voorkomen binnen een plangebied, is een ontheffing voor deze soort dus niet nodig.

Zorgplicht art 1.11 Wnb

Echter, dit is niet nodig omdat nog steeds een inspanning wordt geleverd om deze soorten zo min mogelijk schade te doen, zoals is omschreven in artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming, meer algemeen bekend als de zorgplicht. Hoewel overtredingen niet strafbaar zijn gesteld, kan het uitvoeren van de zorgplicht wel worden gehandhaafd door toepassing van een bestuursdwang. Dat betekent dat de uitvoerende gedwongen kan worden herstelacties uit te voeren.

Wnb Gebiedsbescherming

Gebiedsbescherming houdt in dat gebieden met belangrijke natuurwaarden wettelijk zijn beschermd. Het gaat hierbij om het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) en Natura 2000-gebieden.

Natura 2000-gebieden

Projecten of activiteiten die niet noodzakelijk zijn voor, of verband houden met, het beheer van de natuurwaarden van Natura 2000-gebieden (Vogel- en/of Habitatrichtlijngebieden) en mogelijk negatieve effecten hebben op deze waarden, dienen vanuit de Wet natuurbescherming getoetst te worden. Deze toetsing vindt enkel plaats in het geval de uitvoering van een project plaatsvindt binnen de invloedssfeer van een N2000-gebied en verwacht wordt dat deze uitvoering (mogelijk) negatieve effecten heeft op soorten of habitattypen waarvoor het N2000-gebied is aangewezen.

Wnb Houtopstanden

De Boswet is in 2015 gewijzigd en per 1 januari 2017 opgenomen in de nieuwe Wet Natuurbescherming. Die wet zal op den duur weer (beleidsneutraal) in de Omgevingswet opgenomen worden. De voor gemeenten belangrijkste wijziging van de wet is de beperking in het stellen van regels ten aanzien van houtopstanden buiten de begrenzing zoals aangegeven op de kaart Begrenzing Bebouwde kom Boswet. Dit heeft effect op o.a. gemeentelijk kapbeleid. De provincie heeft, als bevoegd gezag, een provinciale verordening opgesteld voor de uitvoering van de Wet Natuurbescherming. Dat is in overleg met de Groningse gemeenten gedaan.

De APV, afd. 3 Het bewaren van houtopstanden, oftewel de kapverordening, vormt de basis voor het nader uitgewerkte kapbeleid. Tevens zijn in de APV regels opgenomen ten aanzien van de Bomenlijst.

De bescherming van arealen bos en houtopstanden valt dus onder de Wnb, mochten deze groter zijn dan 10 are (1000 m²) of bestaan uit een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom. De gemeente hanteert soms voor 'buiten de bebouwde kom' een andere begrenzing dan voor de Weg- en verkeerswet. Bij twijfel kan hierover bij de gemeente informatie worden aangevraagd. Als de houtopstand groter dan 10 are is of bestaat uit een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom, dan is er een meld- en herplantingsplicht van hetzelfde areaal bos binnen drie jaar na het kappen hiervan. Niet alle boomsoorten vallen onder deze wetgeving. Populieren, wilgen, essen of elzen die zijn bedoeld voor de productie als biomassa zijn uitgezonderd, indien tenminste een keer per tien jaar wordt geoogst, de beplanting na 1 januari 2013 is aangelegd en aan een aantal beplantingseisen is voldaan. Ook kerstbomen die niet ouder zijn dan twintig jaar, kweekgoed, fruitbomen en windschermen om boomgaarden zijn uitgezonderd.

NatuurNetwerk Nederland / Ecologische HoofdStructuur

Strikt genomen valt de EHS/NNN niet onder de Wet natuurbescherming aangezien dit bepaald wordt door de provincies en niet door het Rijk.

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) maakt onderdeel uit van het rijksbeleid voor het creëren en vormgeven van een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen natuurgebieden in Nederland. De provincies krijgen echter zelf de gelegenheid om dit naar eigen inzicht zo goed mogelijk aan te wijzen, inrichten en beheren.

Indien een ruimtelijke ingreep binnen de begrenzing van het NNN plaatsvindt moet een 'nee, tenzij' procedure worden doorlopen en zal bij doorgang van de ingreep in de regel compensatie en mitigatie noodzakelijk zijn.

2021

Boomholtencheck

Sportcomplex Schouwerzijlsterweg te Winsum (Groningen)

2021/08/30 16:33:29

COLOFON

BUREAU FAUNAX

Tijnjedyk 89
8936 AC Leeuwarden

0683772548

info@faunax.nl

www.faunax.nl

Lid van Netwerk Groene Bureaus

Boomholtencheck Sportcomplex Schouwerzijlsterweg te Winsum (Groningen)

Leeuwarden, september 2021

In opdracht van:

Gemeente Het Hogeland

Contactpersoon:

Dhr. K. van der Molen

Uitvoering:

Bureau FaunaX

Veldwerk en rapportage:

Dhr. R. Fokker

Autorisatie:

Dhr. E.P. de Boer

Foto's voorpagina:

Impressie van het plangebied

© Bureau FaunaX. Gebruik en overname van gegevens alleen toegestaan met volledige bronvermelding:

**Bureau FaunaX (2021). Boomholtencheck/Sportcomplex Schouwerzijlsterweg te Winsum (Groningen). Rapport 21208.
Bureau FaunaX, Leeuwarden.**

Disclaimer: In deze rapportage worden de resultaten van een onafhankelijk onderzoek behandeld. Bureau FaunaX heeft een adviserende rol en spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van het plan waarop dit onderzoek betrekking heeft. Dit onderzoek is zo zorgvuldig en nauwkeurig mogelijk uitgevoerd. Het voorkomen van beschermde soorten is echter onvoorspelbaar. Aan dit rapport kunnen geen rechten worden ontleend. Wanneer deze rapportage, op wat voor manier dan ook, wordt aangepast en/of aangevuld door een partij anders dan Bureau FaunaX, verliest deze rapportage zijn validiteit en geldigheid. Op dit onderzoek zijn onze algemene voorwaarden van toepassing, zoals gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Leeuwarden.

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING.....	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Onderzoeksopzet	1
1.3	Karakteristiek plangebied en planvoornemen.....	1
2	RESULTATEN BOOMHOLTENCHECK.....	4
3	CONCLUSIES BOOMHOLTENCHECK	7
3.1	Samenvatting vervolgstappen	7
	BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING	- 1 -
	Wnb Soortbescherming.....	- 1 -
	Vogels en verstoring	- 1 -
	Vrijgestelde soorten Provincie Groningen.....	- 1 -
	Voorwaarden vrijstellingen	- 2 -
	Zorgplicht art 1.11 Wnb.....	- 3 -
	Wnb Gebiedsbescherming	- 3 -
	Natura 2000-gebieden	- 3 -
	Wnb Houtopstanden	- 3 -
	NatuurNetwerk Nederland / Ecologische HoofdStructuur	- 4 -

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

Men is voornemens een uitbreiding van het bedrijventerrein De Aanleg te realiseren op de locatie waar ten tijde van dit schrijven een sportcomplex aanwezig is. Tijdens een reeds uitgevoerde Quicksan zijn binnen het plangebied een vijftal boomholten aangetroffen, waarvan niet op voorhand kon worden uitgesloten dat deze geschikt waren als verblijfplaatsen voor vleermuizen (Bureau FaunaX, 2021). Bureau FaunaX heeft vervolgens op 30 augustus 2021 een boomholtencheck uitgevoerd, waarbij de vijf aangetroffen boomholten met een endoscoop zijn gecontroleerd op geschiktheid voor vleermuizen.

1.2 Onderzoeksopzet

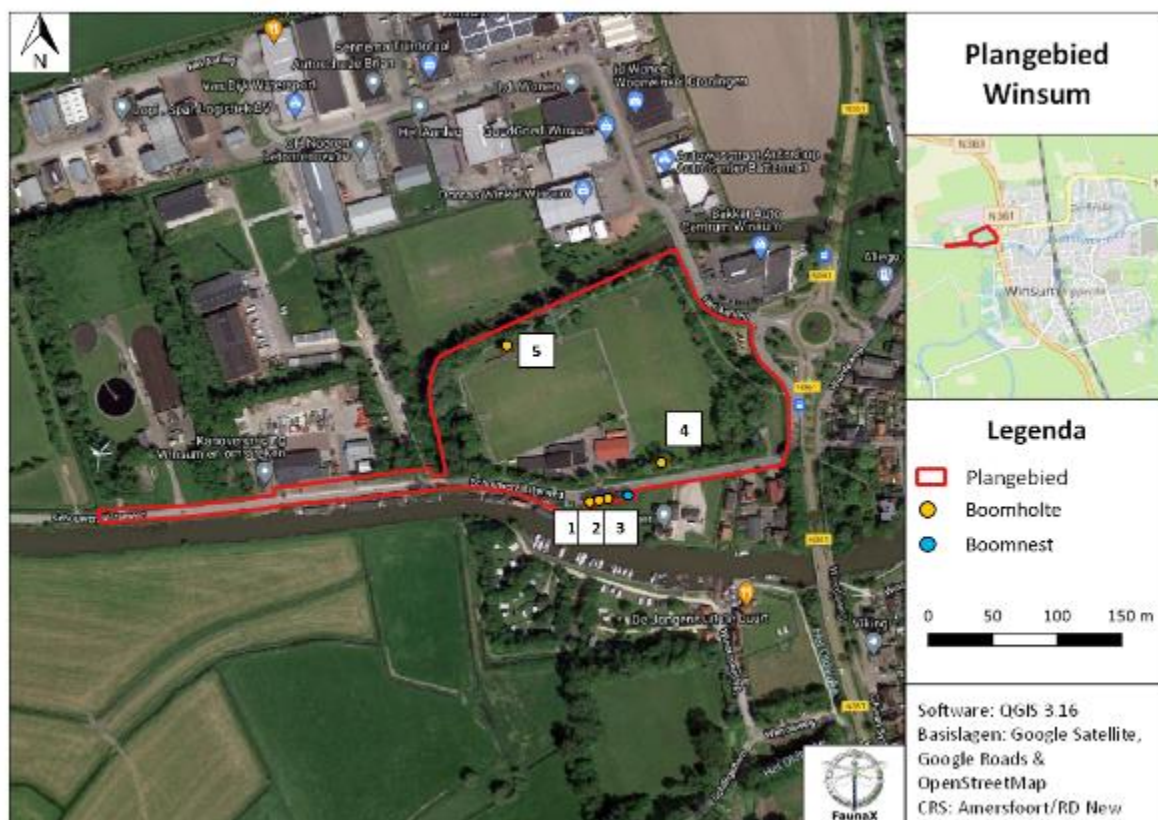
Soorten

In opdracht van gemeente Het Hogeland heeft Bureau FaunaX een boomholtencheck uitgevoerd ten behoeve van de voortgang van de voorgenomen werkzaamheden. Deze check heeft bestaan uit een veldbezoek gebaseerd op ecologisch inzicht (expert judgement). Een boomholtencheck wordt meestal uitgevoerd na de uitvoering van een Ecologische Quicksan en is bedoeld om een inschatting te maken van de geschiktheid van boomholten als verblijfplaatsen voor vleermuizen, indien dit tijdens de voorgaande Quicksan niet goed kon worden ingeschat. Het veldonderzoek voor deze boomholtencheck is uitgevoerd op maandag 30 augustus 2021 en vond plaats onder zachte weersomstandigheden (17°C, windkracht 3, half bewolkt). Dit onderzoek bestond uit een interne inspectie van vijf boomholten binnen het plangebied, doormiddel van een endoscoop (2,4GHz Wireless Articulating Inspection Camera, model H5806A1), waarbij is gelet op de diepte van de boomholtes, de looproute hiervan en eventuele sporen van vleermuizen (waarnemingen, uitwerpselen, etc.).

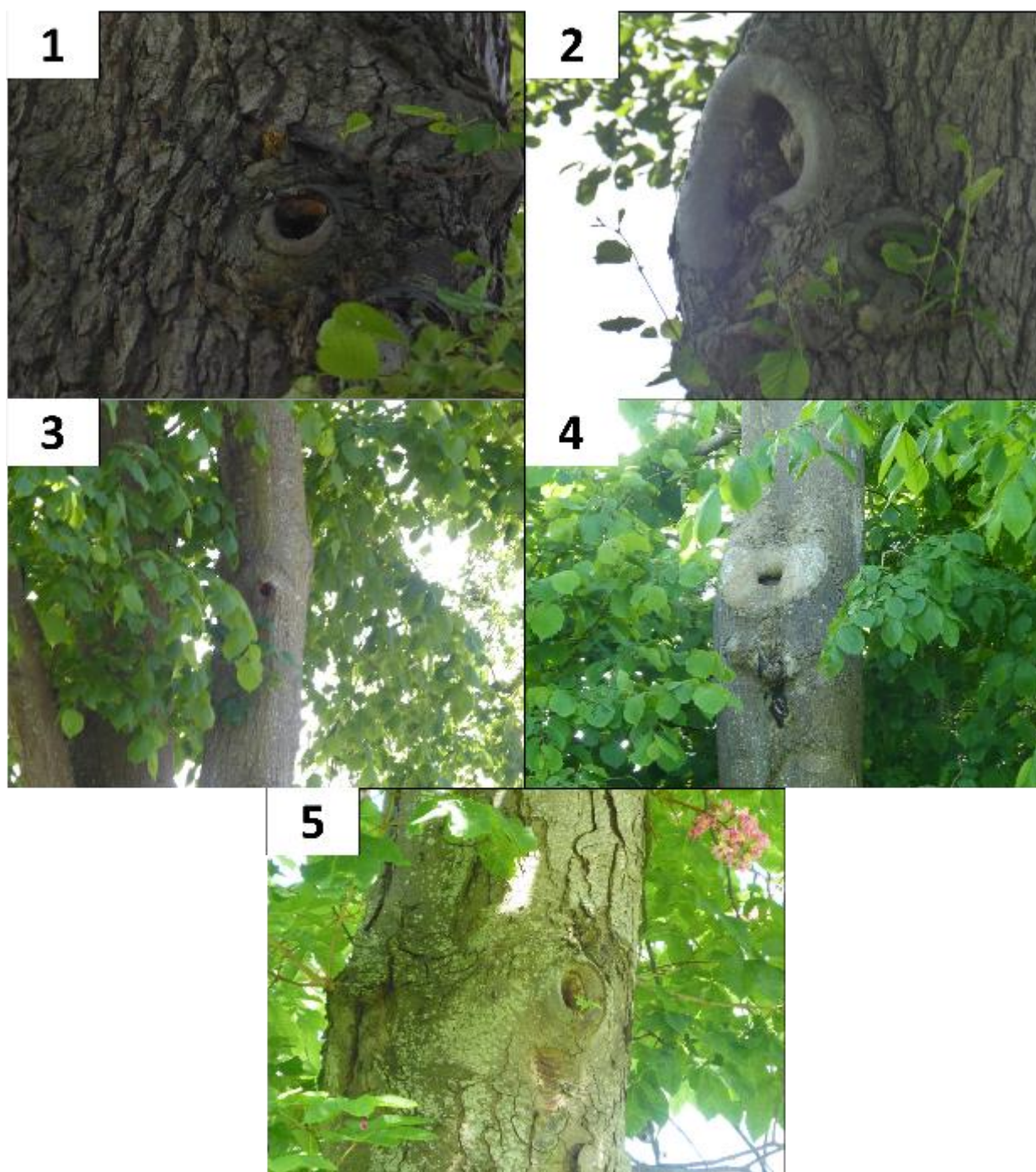
1.3 Karakteristiek plangebied en planvoornemen

Het plangebied bevindt zich noordwestelijk binnen de bebouwde kom van Winsum (provincie Groningen) en bestaat uit sportaccommodaties met sportvelden en gebouwen, omringd door groenstroken en waterwegen en de naastgelegen Schouwerzijlsterweg. De gebouwen betreffen een karakteristieke stenen sportzaal met ronde daken en een schoorsteen en aangrenzende bergingen, een houten gebouw met een rood zadeldak met gegolfde dakplaten en een stenen gebouw met een plat dak. Ten zuiden grenst het plangebied aan het Winsumerdiep. De omgeving van het plangebied wordt gekenmerkt door kleinschalige bebouwing, industrie- en agrarisch gebied doorkruist door sloten. Binnen het plangebied zijn 5 boomholten aangetroffen, waarvan niet op voorhand kon worden uitgesloten dat deze geschikt waren als verblijfplaats voor vleermuizen (figuur 1.1 & 1.2).

Het planvoornemen betreft binnen fase 1 het ter plaatse van de voormalige sportvelden realiseren van een uitbreiding van het bedrijventerrein De Aanleg. Tevens is hierin de aanpak en de aanpassing van een deel van de Schouwerzijlsterweg voorzien. De uitbreiding van De Aanleg is bedoeld voor meer publieksgerichte bedrijven. Ook wordt langs de Schouwerzijlsterweg de realisatie van woon-werk kavels mogelijk gemaakt. Uitgaande van de conceptvisie, blijft met het planvoornemen de karakteristieke sportzaal behouden en blijven de omliggende watergangen en groenstroken met bomen ongemoeid.

Figuur 1.1. De locaties van de vijf aangetroffen boomholten.

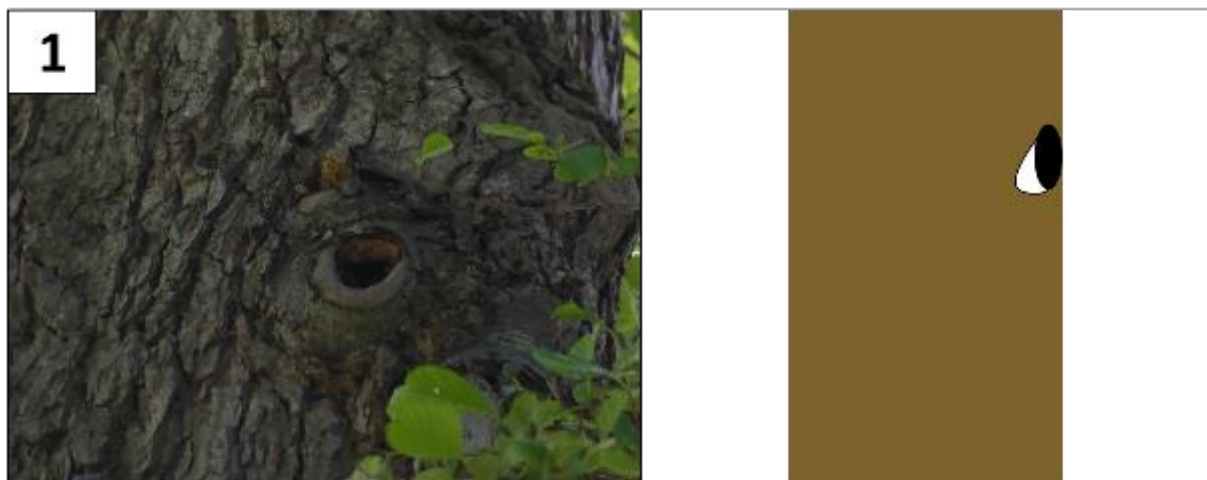

Figuur 1.2. De vijf aangetroffen boomholten.

2 RESULTATEN BOOMHOLTECHECK

Ten tijde van het veldbezoek is gebleken dat alle boomholten binnen het plangebied ongeschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen. Eén van de vijf boomholten loopt niet ver genoeg door binnen de boom om een geschikte verblijfplaats voor vleermuizen te vormen (figuur 2.1). De overige vier mogelijke verblijfplaatsen lopen binnen de bomen waarin deze zich bevinden naar beneden (overige figuren). Boomholten welke binnen bomen naar beneden lopen zijn ongeschikt als verblijfplaatsen voor vleermuizen, doordat deze hierdoor niet vrij van water blijven bij neerslag.

In onderstaande figuren wordt de looproute van de vijf boomholten weergegeven. Hierbij wordt de opening van de boomholte gevormd door een zwarte cirkel. De looproute van de boomholte wordt wit aangegeven.

Figuur 2.1. De looproute van boomholte 1

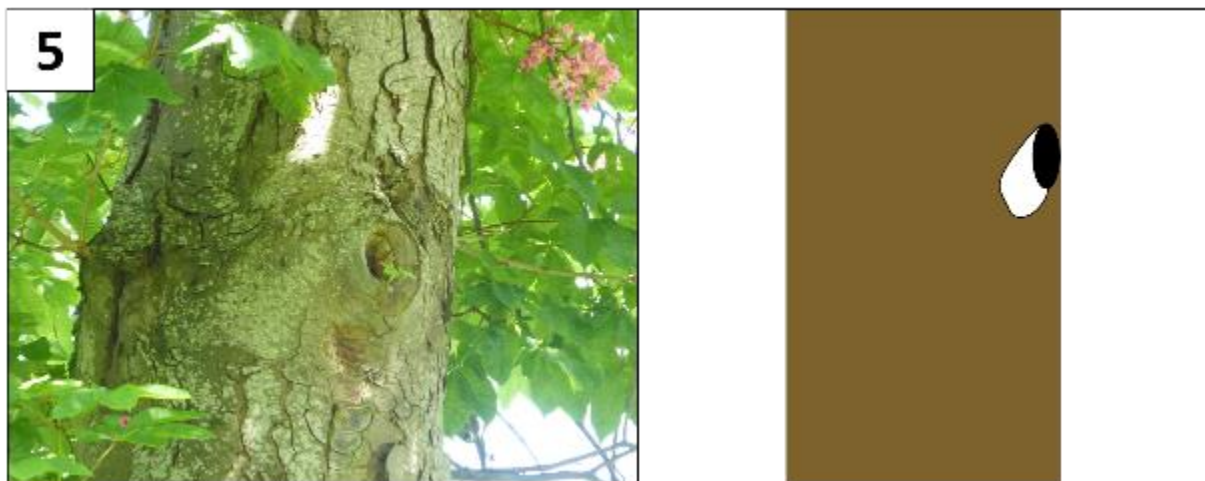
Figuur 2.2. De looproute van boomholte 2

Figuur 2.3. De looproute van boomholte 3

Figuur 2.4. De looproute van boomholte 4

Figuur 2.5. De looproute van boomholte 5

In de vijf boomholten werden ten tijde van het veldbezoek verder alleen pissebedden en naaktslakken aangetroffen (figuur 2.6).

Figuur 2.6. In de vijf boomholten werden alleen pissebedden en naaktslakken aangetroffen.

3 CONCLUSIES BOOMHOLTENCHECK

Ten tijde van het veldbezoek is geconstateerd dat de vijf boomholten binnen het plangebied niet geschikt zijn als verblijfplaatsen voor vleermuizen. De boomholten lopen niet voldoende en/of niet in de juiste richting door binnen de betreffende bomen. De aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen in boomholten binnen het plangebied kan derhalve op voorhand worden uitgesloten. Met deze boomholten hoeft binnen het planvoornemen geen rekening gehouden te worden.

De overige adviezen uit het Quickscan rapport blijven wel van kracht. Eén van deze adviezen is het opvolgen van de zorgplicht. Er kunnen enkele soorten voorkomen in het plangebied waarvoor een vrijstelling geldt in het geval van schade aan deze soorten (bijvoorbeeld bruine kikker, egel, enz.). De zorgplicht van de Wnb (art. 1.11) schrijft echter voor dat men verplicht is om alles wat redelijkerwijze mogelijk is, te doen of juist te laten om schade aan wilde planten en dieren zo veel mogelijk te voorkomen. Dit kan bijvoorbeeld tot uiting worden gebracht door altijd zo te werken, dat dieren kunnen ontsnappen en/of deze te verplaatsen naar een geschikt biotoop in de directe omgeving (bijvoorbeeld amfibieën). Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland. Mits eventueel aangetroffen dieren de kans krijgen om te vluchten of eventueel aangetroffen dieren worden verplaatst naar een plek in de omgeving die niet over invloed staat van de voorgenomen werkzaamheden, wordt naar ons inzien voldaan aan de zorgplicht. Voor de voorwaarden waaraan de vrijstellingen moeten voldoen in het kader van de soorten waarvoor een vrijstelling geldt, wordt verwezen naar Bijlage I. Voor de overige adviezen refereren wij naar rapport 21160 (bureau FaunaX, 2021).

3.1 Samenvatting vervolgstappen

- Adviezen uit de reeds uitgevoerde QS (anders dan het uitvoeren van nader onderzoek naar verblijfplaatsen van vleermuizen in boomholtes) blijven van kracht.

4 LITERATUUR

Bureau FaunaX (2021). Quicksan Wet natuurbescherming/ Rho Adviseurs/Ontwikkeling Het Aanleg te Winsum. Rapport 21160. Bureau FaunaX, Leeuwarden.

BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING

De wettelijke bescherming van natuurwaarden valt in grote lijnen uiteen in drie delen: soortbescherming, gebiedsbescherming en houtopstanden.

Wnb Soortbescherming

De Wet natuurbescherming draagt onder andere zorg voor de bescherming van in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. De wet bevat een aantal verbodsbepalingen die ervoor moeten zorgen dat de gunstige staat van instandhouding van alle in het wild levende dier- en plantensoorten zal blijven gewaarborgd.

De Wet natuurbescherming verdeelt beschermde soorten in twee groepen, de Europees beschermde soorten en de nationaal beschermde soorten. De eerste groep bestaat uit strikt beschermde soorten uit de Vogel- en Habitatrichtlijn (art. 3.1 en 3.5). De Vogel- en Habitatrichtlijn zijn richtlijnen van de Europese Unie waarin wordt aangegeven welke diersoorten en welke typen natuurgebieden door de lidstaten dienen te worden beschermd. In de tweede categorie staan de overige (nationaal) beschermde soorten (art. 3.10). Binnen de Wet natuurbescherming vullen Europese en nationale wetgeving elkaar aan. De Habitatrichtlijnsoorten (art. 3.5) genieten een iets zwaardere bescherming dan de nationaal beschermde soorten (art. 3.10). Zo geldt voor de nationale soorten geen verbod op het verstoren, iets wat wel het geval is bij de Habitatrichtlijnsoorten. Ook zijn de belangen waaronder ontheffing aangevraagd mag worden, voor de nationaal beschermde soorten uitgebreider dan voor de habitatrichtlijnsoorten.

Vogels en verstoring

Voor alle inheemse vogelsoorten geldt dat het verboden is om in het wild levende vogels te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, te beschadigen, te rapen of nesten van vogels weg te nemen. Ook is het verboden om vogels opzettelijk te storen. Dit is echter niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Dit kan dus ook tijdens het broedseizoen het geval zijn, als kan worden aangetoond of beargumenteerd dat de verstoring geen negatieve effecten heeft op (de kansen van) het broedsucces. Of dit van toepassing is hangt af van meerdere factoren, zoals de biologie van een soort, de fase van de broedtijd waarin het broedpaar zich op dat moment bevindt (zoals balts, nestbouw, eieren of jongen) en de mate van verstoring. Een ter zake kundige ecoloog kan in voorkomende gevallen bepalen wat wel of niet geldt als wezenlijke verstoring. In aanvulling op bovenstaande wordt er door de provincies een lijst met vogelsoorten gehanteerd, waarvan de nesten jaarrond bescherming genieten. Binnen deze categorie wordt onderscheid gemaakt in soorten met jaarrond beschermde nesten (categorie 1 tot en met 4) en vogels met *mogelijk* jaarrond beschermde nesten (categorie 5).

Vrijgestelde soorten Provincie Groningen

Hoewel de Wet natuurbescherming een nationale wet is, kunnen de provincies (als de bevoegde gezagen) soorten aanwijzen die vrijgesteld kunnen worden van de beschermde status, als het gaat om ruimtelijke ontwikkelingen. Tabel 2.1 geeft een overzicht van de via de Verordening Wet natuurbescherming door de Provincie Groningen vrijgestelde soorten (zoogdieren en amfibieën). De verordening van de Provinciale Staten van Groningen is te vinden op <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/prb-2016-6515.html>.

Tabel 1. Vrijgestelde soorten Verordening Wet natuurbescherming provincie Groningen.

<i>Zoogdieren</i>	<i>Amfibieën</i>
Aardmuis	Bastaardkikker
Bosmuis	Bruine kikker
Bunzing	Gewone pad
Dwergmuis	Kleine watersalamander
Dwergspitsmuis	Meerkikker
Egel	
Gewone bosspitsmuis	
Haas	
Hermelijn	
Huisspitsmuis	
Konijn	
Ree	
Molmuis	
Ondergrondse woelmuis	
Rosse woelmuis	
Tweekleurige bosspitsmuis	
Veldmuis	
Vos	
Wezel	
Woelrat	

Voorwaarden vrijstellingen

Zoals gezegd zijn de vrijstellingen onder het bevoegd gezag van de Provincie Groningen, en zijn hiermee geen onderdeel van de Wet natuurbescherming zelf. De provincie heeft de soorten zoals die genoemd zijn in bovenstaande tabel niet zonder meer vrijgesteld, hier zijn voorwaarden aan verbonden. Ten eerste is het van belang dat er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is. Ten tweede gelden de vrijstellingen niet in alle situaties. Deze zijn alleen van toepassing als de geplande werkzaamheden onder één van de volgende noemers vallen:

- in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- in het kader van bestendig beheer en onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied.

Ten derde is een aantal specifieke voorwaarden opgesteld (Bijlage I van de Verordening). Hierbij geldt dat indien sprake is van vangen of doden, alleen gebruik mag worden gemaakt van de in de verordening genoemde middelen en methoden. Dit is vooral van toepassing bij de vrijgestelde zoogdieren. Indien deze in winterslaap zijn en ze worden gevangen, dan moet alles er aan gedaan worden om ervoor te zorgen dat de overlevingskansen niet worden verminderd als gevolg van het vangen en verplaatsen. Voor amfibieën is het belangrijk te vernemen dat indien deze in winterslaap zijn, het niet is toegestaan ze te vangen (en verplaatsen).

Indien bovengenoemde soorten voorkomen binnen een plangebied, is een ontheffing voor deze soort dus niet nodig.

Zorgplicht art 1.11 Wnb

Echter, dit is niet nodig omdat nog steeds een inspanning wordt geleverd om deze soorten zo min mogelijk schade te doen, zoals is omschreven in artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming, meer algemeen bekend als de zorgplicht. Hoewel overtredingen niet strafbaar zijn gesteld, kan het uitvoeren van de zorgplicht wel worden gehandhaafd door toepassing van een bestuursdwang. Dat betekent dat de uitvoerende gedwongen kan worden herstelacties uit te voeren.

Wnb Gebiedsbescherming

Gebiedsbescherming houdt in dat gebieden met belangrijke natuurwaarden wettelijk zijn beschermd. Het gaat hierbij om het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) en Natura 2000-gebieden.

Natura 2000-gebieden

Projecten of activiteiten die niet noodzakelijk zijn voor, of verband houden met, het beheer van de natuurwaarden van Natura 2000-gebieden (Vogel- en/of Habitatrichtlijngebieden) en mogelijk negatieve effecten hebben op deze waarden, dienen vanuit de Wet natuurbescherming getoetst te worden. Deze toetsing vindt enkel plaats in het geval de uitvoering van een project plaatsvindt binnen de invloedssfeer van een N2000-gebied en verwacht wordt dat deze uitvoering (mogelijk) negatieve effecten heeft op soorten of habitattypen waarvoor het N2000-gebied is aangewezen.

Wnb Houtopstanden

De Boswet is in 2015 gewijzigd en per 1 januari 2017 opgenomen in de nieuwe Wet Natuurbescherming. Die wet zal op den duur weer (beleidsneutraal) in de Omgevingswet opgenomen worden. De, voor gemeenten, belangrijkste wijziging van de wet is de beperking in het stellen van regels ten aanzien van houtopstanden buiten de begrenzing zoals aangegeven op de kaart Begrenzing Bebouwde kom Boswet. Dit heeft effect op o.a. gemeentelijk kapbeleid. De provincie heeft, als bevoegd gezag, een provinciale verordening opgesteld voor de uitvoering van de Wet Natuurbescherming. Dat is in overleg met de Groningse gemeenten gedaan.

De APV, afd. 3 Het bewaren van houtopstanden, oftewel de kapverordening, vormt de basis voor het nader uitgewerkte kapbeleid. Tevens zijn in de APV regels opgenomen ten aanzien van de Bomenlijst.

De bescherming van arealen bos en houtopstanden valt dus onder de Wnb, mochten deze groter zijn dan 10 are (1000 m²) of bestaan uit een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom. De gemeente hanteert soms voor 'buiten de bebouwde kom' een andere begrenzing dan voor de Weg- en verkeerswet. Bij twijfel kan hierover bij de gemeente informatie worden aangevraagd. Als de houtopstand groter dan 10 are is of bestaat uit een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom, dan is er een meld- en herplantingsplicht van hetzelfde areaal bos binnen drie jaar na het kappen hiervan. Niet alle boomsoorten vallen onder deze wetgeving. Populieren, wilgen, essen of elzen die zijn bedoeld voor de productie als biomassa zijn uitgezonderd, indien tenminste een keer per tien jaar wordt geoogst, de beplanting na 1 januari 2013 is aangelegd en aan een aantal beplantingseisen is voldaan. Ook kerstbomen die niet ouder zijn dan twintig jaar, kweekgoed, fruitbomen en windschermen om boomgaarden zijn uitgezonderd.

NatuurNetwerk Nederland / Ecologische HoofdStructuur

Strikt genomen valt de EHS/NNN niet onder de Wet natuurbescherming aangezien dit bepaald wordt door de provincies en niet door het Rijk.

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) maakt onderdeel uit van het rijksbeleid voor het creëren en vormgeven van een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen natuurgebieden in Nederland. De provincies krijgen echter zelf de gelegenheid om dit naar eigen inzicht zo goed mogelijk aan te wijzen, inrichten en beheren.

Indien een ruimtelijke ingreep binnen de begrenzing van het NNN plaatsvindt moet een 'nee, tenzij' procedure worden doorlopen en zal bij doorgang van de ingreep in de regel compensatie en mitigatie noodzakelijk zijn.